

Lapunk technikai akadályok miatt 1939. január hó 2-án jelent meg.

XXXVII. évfolyam. Budapest, 1938. december hó. 10. szám.

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

FOLYÓIRAT A PERENKIVÜLI TÖRVÉNYKEZÉS
ÉS A KÖZJEGYZŐI GYAKORLAT SZÁMÁRA.

KIADJA
A MAGYARORSZÁGI KIR. KÖZJEGYZŐK ORSZÁGOS EGYLETE.

Megjelenik havonként egyszer.
(Július és augusztus hónapok kivételével.)

HELD JÁNOS KÖNYVNYOMDA
BUDAPEST, II., MECSEK UTCA 8
TELEFON: 1-880-91.

Főszerkesztő:
FEKETE LÁSZLÓ DR.
budapesti kir. közjegyző.

Felelős szerkesztő és kiadó:
SZEMERJAY-PETRÁN TIBOR DR.
budapesti kir. közjegyző.

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkívüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára

Főszerkesztő:
FEKETE LÁSZLÓ Dr.
budapesti kir. közjegyző.

Felelős szerkesztő és kiadó:
SZEMERJAY-PETRÁN TIBOR Dr.
budapesti kir. közjegyző.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, XIV., Thököly-út 39. Telefon: 297—069

A Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egyletének postatakarékpénztár
csekk számlája: 41.951.

A jegyzői magánmunkálatok és a visszacsatolt Felvidék.

A Kir. Közjegyzők Közlönye ez évi októberi számában „Új kir. közjegyzői állás” címen megjelent közleményben túlradó, igaz lelki örömmel emlékezve meg a magyar Felvidék egy részének a szent Koronához való visszacsatolásáról megjegyeztük, hogy jogpolitikai nézőpontból kissé groteszk dolog volna a visszacsatolandó területeken a jegyzői magánmunkálatok korlátlan engedélyezésével jogkultúrális visszaesést eszközölni, amikor — a közleményben foglaltak szerint — Csehszlovákiában a jegyzői magánmunkálatok csupán bizonyos értékhatár szerint korlátozottan vannak hatályban. Ezt a közlésünket a tényleges helyzetnek megfelelően rektifikálnunk kell. Mielőtt azonban ezt tenök engedtéssék meg egy előkelő magyar napilap vezető cikkéből az alábbi részletet közre adni: „Mondjuk ki nyíltan nem szabad, hogy ennek az országnak egyetlen hibája, vagy régi mulasztása beköltözzék a hazatérő testvér földjére. Amit viszünk nekik, amit adnunk kell, csak a legjobb legkorszerűbb, legszebb és legbecsületesebb lehet”. Tiszteletteljes kérdésünk pedig az illetékesekhez ezzel kapcsolatban az: van-e a magyar jogszolgáltatásnak súlyosabb hibája, van-e

A jegyzői magánmunkálatok és a visszacsatolt Felvidék.
Gröber Aladár dr.: Közokirataink legfeltűnőbb nyelvi hibáiról.
vitéz Barcza Ferenc dr.: A telekkönyvi rendtartás 55. §-ának b. pontja és a telekkönyvi gyakorlat.

A Felvidék visszacsatolásával kapcsolatos új közjegyzői vonatkozású jogszabályok.

Közlemények.

Kinevezés és áthelyezések.

A közjegyzői kar tisztelgése az új igazságügyminiszternél.

Értekezlet az igazságügyminisztériumban.

Az árvaszék, mint új jogszabályt alkotó s a közjegyzői gyakorlat megváltoztatását igénylő hatóság.

Kamarai közlemények.

Pestszenterzsébet város, mint hiteles hely.

Eljárás közjegyzők ellen a 4350/1938. M. E. számú rendeletben írt bejelentés elmulasztása miatt.

Közjegyzői adományok a Magyar a magyarért akcióra.

Az első női közjegyző.

A magyar állampolgárság közvetett igazolása.

A cseh-szlovák ügyvédi és közjegyzői rendtartás módosítása.

Állásközvetítések.

Kihirdetett törvények.

Rendeletek.

Jogi- és illetékügyi irodalmi szemle.

Magyar Jogi Szemle.

Az új svájci és német részvénytörvények magyar tanulságai.

Notariatszeitung.

Az Ügyvéd.

Magyar Törvénykezés.

Illetékügyi Közlöny.

Joggyakorlat.

Magánjog.

Illetékjog.

Szerkesztői üzenet.

H. B.

pusztítóbb mulasztása, mint a korlátlan jegyzői magánmunkálati jogosítvány, amely a magyar állam jogszolgáltatási színvonalának állandó diszkreditálása mellett az okiratszerkesztéssel hivatásszerűen s megfelelő előképzettség mellett foglalkozó magyar közjegyzői és ügyvédi kar existenciális helyzetét is jelentősen lerontotta. Lehet-e és szabad-e ezt, mint „legjobb, legkorszerűbb, legújabb és legbecsületesebb“ intézményt bevinni, avagy fenntartani a visszacsatolt Felvidéken?

Úgy érezzük, hogy valahogy ide is vonatkozik Herczeg Ferencnek ugyancsak egyik napilap hasábjain eszközölt ez a megállapítása: „Van egy igazság, amely független az időtől s amely így szól: ha a magyar hivatalos világnak valamikor kötelessége volt, hogy elsőrangú, a kákán csomót kereső bírálatot is megszégyenítő munkát végezzen, annak ütött az órája. Ami tudás, szorgalom, igazságszeretet, önzetlenség és tapintat van azokban, akiknek kezébe a felvidéki lakosság sorsát letették, annak maradéktalanul érvényesülnie kell“. Tiszteletteljesen kérdezzük ismét: jogszolgáltatási nézőpontból lehet-e a visszacsatolt Felvidéken elsőrangú, tökéletes munkát végezni a jegyzői magánmunkálati jogosítvány változatlan fenntartásával, érvényesül-e ezáltal a tudás, a tapintat és az igazságszeretet? Modern jogszolgáltatási keretek közé kerül-e a visszacsatolt Felvidék, ha ott a jegyzői magánmunkálatokat, a jogbiztosságot, a jogszolgáltatási presztizst súlyosan veszélyeztető korlátlan formában továbbra is fenntartjuk? Ezekre a kérdésekre a helyes felelet kétséges nem lehet s ez az amit évtizedek óta vallunk: a jegyzői magánmunkálatokat el kell törölni az anyaországban, a visszacsatolt területeken, de mindenütt és haladéktalanul a föld színéről, ahol helyes és modern jogszolgáltatási politika alapján akarják az állami berendezkedést valamennyire is nivóssá, igazságossá és jogszerűvé tenni.

Ezt követően előző közlésünk helyesbitését *Salamon X. Ferenc somorjai v. közjegyző* alábbi közleményében adjuk. E szerint az, hogy Csehszlovákiában a jegyzői magánmunkálkodást értékhatár közé szorítsák, nem tény, hanem csupán többszörösen napirenden szerepelt terv volt, úgy hogy nagyjában a jegyzői

magánmunkálkodás terén Szlovenszkóban is azonosak voltak a viszonyok, mint Csonkaországban eltekintve attól, hogy ott a szigorú összeférhetetlenséget legalább is papiroson a jegyzőkre kifejezetten és külön is kiterjesztették. Ha ugyanis ezt szigorúan be is tartanák, úgy egyáltalában nem volna jegyzői magánmunkálkodás, mert az minden esetben összeférhetetlen a jegyző hatósági jogkörével. A cikkben foglaltakból megállapítható az is, hogy a politikai szempontok voltak Szlovenszkóban is azok, amelyek a jegyzői magánmunkálkodásnak a törvényes rendelkezések ellenére való vad felburjánzását lehetővé tették. Ezek a politikai s távolról sem szociális, avagy jogszolgáltatási tekintetek voltak sajnos nálunk is azok, amelyek miatt nem lehetett még ezt a kérdést a magyar jogászai közvélemény megnyugvására teljes eltörléssel elintézni, bár a jegyzők minden értekezletükön, így legutóbb az országos egyesületük december hó 19.-én megtartott közgyűlésén több felszólalásban kétségbeejtő panaszhangokat hallattak afelől, hogy a reájuk rótt rettenetes munkateherrel csak emberfeletti munkával bírnak megbirkózni. A panaszhangokból a hozzáértők csak azt az őszinte megállapítást nélkülözik, hogy a magánmunkálkodás megszüntetésével, amire a jegyzők legtöbb idejüket szívesen áldozzák, mindjárt örvedetesen elvégezhetnék még annyira duzzadt közigazgatási teendőiket is.

Féltő gonddal örködünk a magyar jogrendszer modernné tételének és tökéletesítésének nehéz munkáján, sőt igyekszik ebben a munkában a magyar közjegyzői kar is az adott lehetőségek korlátain belül becsületesen részt venni. A becsületes közremunkálkodási törekvésünknek azonban a jegyzői magánmunkálkodásnak nyilván ázsiai eredetű sötét intézménye, amíg fennáll, mindenkoron, komoly akadályául fog szolgálni. *A reformok lázában élő magyar jogalkotás, reméljük komoly figyelemre fogja méltatni a magyar jogrendszernek ezt a súlyos betegségét is s egy gyors és hatásos operációval az egészséges és modern állapot teremtése érdekében ezt a fekélyt gyökeresen ki fogja irtani.*

Ezek után *Salamon X. Ferenc* közleményét az alábbiakban adjuk közre:

A községi jegyzők magánmunkálatainak az alapja a Felvidéken is végeredményében az 1901:XX. számú magyar törvényeikk. illetve az abban adott jogosítvány túllépésével kiadott 129000/1902. számú belügyminiszteri rendelet, amelynek alapján az egyes vármegyék szabályrendeletet dolgoztak ki, amelyben a hivatalos működésekért engedélyezett díjakról, a magánmunkálatokért szedhető díjakról, stb. részletes intézkedések vannak. Így például Pozsony vármegye szabályrendelete a királyi belügyminiszternek 76262/1904. számú rendeletével lett jóváhagyva és ezt a kérdést részletesen szabályozza. Ennek a rendeletnek 4. §-a azt mondja, hogy a magánfelek érdekeiben teljesített olyan magánmunkálatokért, amelyekkel a községi jegyzők csak annyiban foglalkozhatnak, amennyiben az őket hivatalos köteleességeik teljesítésében nem akadályozza, a rendeletben megállapított díjakat szedhetik. Ez a díjszabás magában foglalja a munkás szerződések, egyéb szolgáltatási szerződések, vállalkozási szerződések díjait, továbbá az adásvételi szerződéseket, megállapítván 200 korona értékűnél 3 korona, 4000 korona értékűnél 10 korona díjat és 4000 koronán felül minden 1000 korona után 2 korona díjat. Maximum megállapítva nincsen. Az itt említett díjakhoz a szlovákiai teljhatalmi miniszter rendelkezései szerint 200 %-os pótdíj volt üthető.

Felsorolja a rendelet az adósleveleket, engedményezéseket, kezesség vállalásokat, biztosítási okiratokat, pénzüsszegekről szóló egyezségeket, végrendeleteket és általában minden egyoldalú akaratnyilvánítást tartalmazó okiratokat, ahol 1000 koronánként 1 korona, illetve a drágasági pótlékkal együtt 3 korona volt szedhető maximálás nélkül. Ide sorozza a telekkönyvi törlési nyugtákat, vázrajzokat stb., megállapítja, hogy a telekkönyvi kérvényekért 5 korona jár, egyéb kérvényekért pedig 4 korona. Írásbeli fellebbvitel elkészítéséért 6 koronát, másolatok egy-egy oldaláért 1 koronát, felzetekért 50 fillért, magánlevelekért 50 fillért állapít meg és így tovább.

Igen fontos az a rendelkezés, hogy nem szabad a jegyzőnek magánmunkálatra megbízást vállalnia oly ügyben, melynek hatósági eldöntésében hivatali állásánál fogva részt kell vennie. Ez a § az, amely ellen legtöbbet vétkeznek, mert az adásvételi szerződéseknel az ú. n. községi értékemelkedési adó volt kiszabandó és ez részükre igen nagy hatalmat biztosított; az ajándékozási és örökösödési ügyleteknél pedig a becsérték megállapítására döntő befolyást gyakoroltak. Ekként az egyszerű és intelligens felek is, hogy a községi jegyző velök szemben vissza ne

élhessen hivatali hatalmával, a jóindulat megnyerése végett egyesenes kényszerűségből fordultak ügyleteikkel a községi jegyzői irodába. Így érezhető, hogy a telekkönyvi beadványok több mint 90 %-a a községi jegyzők irodájából kerül ki, akikkel a bírósági személyzet egyes tagjai többnyire igen jó viszonyban vannak. Szorosan összefügg ez azzal, hogy a bíróság hitelesíti az aláíráásokat a szerződéseken, amely körülmény bőséges kiszállási lehetőséget és egyéb barátságos érintkezési felületet nyújt egyes hitelesítő közegek részére.

Arról nem is szólok, hogy az örökösödési bizonyítványokhoz szükséges nagy számú hiteles telekkönyvi kivonatok a telekkönyvi irodának sok munkát és mellékkeresetet nyújthatnak. A hitelesítésekkel mind a községjegyző, mind az ügyvédek szándékosan elkerülik a közjegyzői irodát, mert természetesen nagyobb szükségük van az egyes bírósági orgánumokkal való barátságos együttműködésre eltekintve attól az előnytől, hogy a bírósági hitelesítés teljesen díjmentes, míg a jelentékeny adókat fizető közjegyző irodáját a felvidéken csak az ő szűkre szabott kilentelája keresi fel hitelesítési megkereséseivel.

Kétségtelen, hogy ez egészségtelen viszony és nem is valami épületes dolog, hogy a közjegyző díjakat szedjen azért, amit a járásbíróságnál bármikor ingyen megkaphat a fél.

Általános emberi természethez tartozik, hogy a magasabb kvalifikációjú egyének helyett az emberek inkább az alacsonyabb képzettségű embereket keresik fel ügyes-bajos dolgaikkal és erre vezethető vissza — ingyenessége mellett — a bírósági hitelesítés népszerűsége. Minthogy ugyanez a hitelesítő orgánum egyúttal váltót is óvatol és pedig olcsóbb tarifa mellett, a közjegyzőnek ez a két működése szinte feleslegessé válik, eltekintve azt a pszichikai hatást, amelyet kivált ez a lehetetlen helyzet a magas kvalifikációjú közjegyzőkre. Míg a hosszú éves gyakorlattal bíró közjegyzőjelöltnek nincs joga névaláírást hitelesíteni és váltótóvást felvenni, addig a négy polgári iskolával bíró bírósági hivatalnok: „revidens“ — „aszisztens“ és egyéb név alatt működő hivatalnokok vígan hitelesítenek és óvatolnak. Ennek a lehetetlen állapotnak a közjegyzői kar tekintélye érdekében meg kell szünnie.

Ilyen apparátus mellett természetesnek tartottam, hogy a jogkereső közönséget nem a közjegyzőhöz utasítják az egyes hivatalos személyek, hanem a községi jegyzőhöz, akinek a kezében az úrvaszéki teendők helyhatósági része is összpontosul.

A községjegyzők jóindulatú véleménye nélkül a bíróságnál működő árvaszék: „járásbíróság, mint gyámibíróság“ a szerződést nem is hagyja jóvá, míg a községjegyző által készített szerződés minden esetben érdemes erre a jóindulatú véleményre. Ámde ez összeférhetetlen, azonban az összeférhetetlenség iránt szükséges jogi érzék teljesen hiányzik a hivataloknál.

A községjegyzői magánmunkálatok végleges szabályozást nem nyertek a lefolyt szomorú 20 év alatt. 1920-ban államosították a községi jegyzőket és akkor egy pontban megigérték, hogy ezt a kérdést külön fogják szabályozni. Azóta nagy ágyúzások és gépfegyver tüzek verték fel ennek a kérdésnek harsi mezejét, azonban az eredmény csak az volt, hogy a viszony egyes községjegyzők és a községjegyzők, valamint az ügyvédek között erősen kiéleződött. A községjegyzők még mohóbban vetették magukat a magánygyakorlatra és 10–15 évi működésük szép kis vagyonhoz juttatta őket.

A községjegyzői magánmunkálatok rendezését megkísérelték ugyan, szép javaslatok is készültek a 3000 koronás értékhatár fenntartásával azonban ezek csak szép szavak maradtak. A községjegyzők fővédnöke: Hodzsa, a főagrárpárti korifeus mindenkori értette ezt apróbb-nagyobb praktikáival meghusítani, ami annál inkább érdekében állott, mert az agrárpártnak a községi jegyzők leghivebb, beszervezett párttitkárai voltak. Csupán csak az elnevezés terén értünk el eredményt, mert „községi jegyző“ helyett „jegyzőségi titkár“, „főtitkár“ és „igazgató“ elnevezések kerültek forgalomba, épp úgy, mint a pártszervezeteknél. A nép azonban rendületlenül kitarzott a jegyző elnevezés mellett.

1920-ban a jegyzőket államosították, nyugdíj jogosultakká tették, a szolgálati pragmatikát reájuk is kiterjesztették a szigorú összeférhetetlenségi paragrafussal együtt, azonban ez mindhiába, mert a legfőbb hatóság, a tartományi hivatal politikai befolyás miatt hivatali meggyőződését érvényesíteni nem tudta.

A felvidéki jegyzők magánmunkálkodási tevékenységének tökéletes ismeretében szerény véleményem teljesen egyezik a Kir. Községjegyzők Közlönyének évtizedek óta következetesen s nagy energiával vallott álláspontjával, hogy a *községjegyzői magánmunkálatok egyszersmindenkorra megszüntetendők*, de szüntessék meg a járásbíróságnak konkurráló hitelesítő és óvatolási hatáskörét is és ezen a téren állítsák vissza a régi magyar törvények uralmát, hogy a bíróság csak akkor működhetik, amikor a községjegyző székhelyétől távol van és azt is kívánám, hogy ezt a

községjegyzőt helyettesítő működés a járásbíróság vezetőjének vagy bírói tagjának legyen fenntartva, nem pedig annak valamelyik hivatalnokára részére.

E lapok hasábjain többször találkoztam azzal a reménnyel, hogy az általános titkos választójog bevezetése a községjegyzői magánmunkálati lehetőséget csökkenteni fogja. En ezt a reményt alaptalannak tekintem, mert — mutatis mutandis — a 20 évi titkos választójogi uralom épp az ellenkező eredményt mutatja. A községjegyzőre a mindenkori kormányok mindig rá voltak utalva, mert egy elégedetlen községjegyzői kar a szociális erjedés idejében az államot alapjaiban veszélyeztetné. Ez még inkább áll az általános titkos választói jog uralma alatt, mert a kormányoknak még nagyobb tömegeket kell szolgálatukba állítani és ez a leghatályosabb eszköz, ha a legalsóbb közigazgatási szervek anyagi jólétéről bőségesen gondoskodik, főleg, ha ez nem a kormány zsebére történik, hanem egyes magánosok zsebére megy. A történelem azt mutatta, hogy minden választás után jutalmazni kellett a főkorifeusokat és minden választás előtt le kellett csillapítani az elégedetlen tisztviselőket. Az egyes választások között eltelt 4 év túlkeves ahhoz, hogy a közigazgatás terén ilyen radikális megoldást életbeléptessenek. Éppen ezért régóta vallom, hogy amennyiben a magánmunkálatokat a nép érdekében a községjegyzők teendői közé sorozzák, akkor végezzék el a községi jegyzők bizonyos értékhatár mellett, azonban a *befolyó díjakat szolgáltassák be mint közigazgatási illetéket az államháztartásba*. Ez volna a kérdés első részének megoldási módja, a második része pedig csak ezután volna megoldható t. i. a teljes eltörlés, amikor a községjegyzői kar anyagi egyenjogúsága a többi kvalifikációval bíró tisztviselők státusával szemben biztosítva volna és amikor a községjegyzői kar józanabb része maga is belátja, hogy a magánmunkálatok nem vonhatók a községjegyző igazi hatáskörébe, amely hatáskör olyan tág és nagy, hogy a hivatalos órákat és egy ember teljes munkaerejét teljesen lekötik. Minden más megoldás csak félmegoldás.

Közokirataink legfeltűnőbb nyelvi hibáiról.

IV., befejező közlemény.

Irta: Gröber Aladár dr. gyöngyösi kir. közjegyző.

Vadnay Tibor mondja *A magyar hivatalos nyelv szabályai* című kitűnő munkájában: „Nyelvünk reális, közvetlen természete miatt magyartalan minden olyan fogalmazás, amely fölösleges, eltávolító beékelést tartalmaz“. (35. l.).

Ezeket a „beékeléseket“ hivatalos nyelvünk igen kiterjedt mértékben alkalmazza, terpeszkedő, cikornyázó kifejezésmódot is hívják őket, de a „nagyképű“ és még más díszes jelző sem volna méltatlan hozzájuk. Nagyon sokan vannak, kedvünk szerint válogathatunk tehát bennük, íme néhány példa:

bírálat tárgyává tesz (megbíral),
mérlegelés alá von (mérlegel),
következtetést von (következtet),
levonásba, javaslatba hoz (levon, javasol),
véleménye, javaslata oda terjed (azt véli stb.),
szállítást, megrendelést eszközöl (szállít, megrendel),
minden alapot nélkülöz (nincs alapja),
felveszi a beszéd fonalát (beszélni kezd, beszédbe fog),
befejezést, elintéztést stb. nyert (befejezték, elintézték, sőt akár elintéztett is és alkalmilag elintéződött is),
szavazatot lead (szavaz),
kiveszi az esküt (megesket),
a tanú kihallgatását foganatosítja (kihallgatja a tanút),
enyhé elbírálást gyakorol (enyhén bíral),
teljesedésbe megy (teljesül).

Jórészt nagyon megszoktuk, de ez a szokás ne tévesszen meg. Ezeken kívül persze még sok van, mert számuk nagy és kinek-kinek ízlése szerint növelhető is. Nem is igen említettem olyant, amelyik a hivatalos jogi frazeológia kincsesládájában büszkélkedik, mint pl. a *vádat emel, letartóztatásba helyez*, amelyek legalább annyira a tudományos forrást is eláruló szemenszedett németességek, mint amennyire szószaporítások. Nyelvhelyességi kérdésekben ugyanis nem az a jelszó, hogy: *mindent, vagy semmit*, hanem ez: *legalább annyit, amennyit lehet* (t. i. pusztítsunk el a hibákból).

De nemcsak hibátlan igéket alkalmazunk sokszor helytelenül (rossz viszonyítás: *betekinti az iratokat, határoz valami fölött*, helyesen: *valamiről*), hanem olyanok is közszájon forognak, amelyeknek egyáltalán semmi jogosultságuk sincs. Ilyenek pl.:

a világon sem lévő számitól igéből képezett *leszámitól* (lefizet, leszámol), a *leigazoltat* (igazoltat), *leközöl* (közöl), *leszerződik* (szerződik, megkötí a szerződést, beszegődik), *visszամոnd* (elmond, elárul valamit), *beszüntet* (megszüntet), *beigazol* (igazol), *kiértésít* (értésít), stb., csupa hibás nyomósítás, koronájuk az újabb szerzeményü rettenetes *leépit* (megszüntet, lebont).

Még előbb (az önmagukban hibátlan igék kategóriájában) kellett volna említenem ezt a csúnya germanismust: *eltekintve valamitől* helyes alakjában: „nem tekintve valamire“, aztán ezt a szintén gyakori hibát: *leszállítja az drút*. A fát szállítják le az erdőről, de ezt is csak akkor, ha az erdő magasabb helyen van, mint ahová a szállítás történik, a kereskedő azonban az árút szállítja, sőt a „szállítmányozó“ kereskedő is csak szállítja, nempedig le szállítja, vagy talán van már „leszállítmányozási ügylet“ is?

Említettem, hogy hibás az „és pedig“ használata a „mégpedig“ helyett, de ugyanilyen magyartalan az „és nem“ is „nem pedig“ helyett. Pl.: *az eladó késett az átadással és nem* (nem pedig!) *a vevő a fizeléssel; az ellenfeletem kötelezték bizonyításra és nem* (nem pedig!) *engemet*.

Azt is mondtam, hogy a „míszert“ -et ki kell vetnünk a szótárunkból, de ugyanilyen sorsra kell juttatnunk a még veszedelmesebb, mert jóval gyakoribb ilyen kifejezéseket is: „miért is“, „minélfogva“, „minek következtében“, „minek folytán“, mert ezek a magyar nyelv szellemével meg nem egyező latinosságok. Ezt a fertőzést azonban nemcsak közvetlenül a latin nyelvből, hanem még inkább német közvetítéssel kaptuk, helyettük az „ezért“, „tehát“, „ennélfogva“, „ennek folytán“ féle kifejezések (mutató, nempedig vonatkozó névmások) felelnek meg nyelvünk szellemének. Különösen bírói ítéleteink vannak tele velők, ítélőmestereink nagy része el sem tud képzelni egy ítéletet néhány „miért is“ és „minek következtében“ nélkül.

Nagyon papirosízü és németből vett szó a „nevezett“ is. Kerüljük el, mert el lehet kerülnünk.

Nyelvtudósaink nagyon hibáztatják a *nyugta* szót is és helyette a „nyugtatványt“ ajánlják. Fogadjunk nekik szót, mert igazuk van, hiszen a nyugtat igéből elvont (vagy inkább belőle leharapott) *nyugta* csakugyan nem lehet egyéb koresszülöttnél.

(A régi magyar nyelvben a nyugtatványt menedék-levelnek hívták. A legrégebb ilyen magyar nyelvű emlékünknél 1493-ban Kisenőn kelt és talán nem érdektelen megemlítenem, hogy a benne előforduló személyek egyike nevében véletlenül éppen egy kartársunk ősenek emlékét tisztelhetjük).

Egy előző írásomban volt már szó róla, hogy a *nál-nél* rag milyen sokszor bitorolja ragtársai helyét. Néhány példája: a *tárgyalásnál* (tárgyaláson) kitént, az *előzetes megbeszélésnél* (megbeszéléskor!) *történt*, *tévedés van a dátumnál* (dátumban!), a *vonat indulásánál* (indulásakor), az *összeadásnál* (összeadásban) *tévedtek*, a *végrendelet készítésénél* (készítéskor!) az *örökhangyó magánál* (eszméletlen!) *volt*, stb.

A nyelvújítás korában, sok szót gyártottak több jóakarattal, mint hozzáértéssel. Nagy részüket ma már nélkülözni sem tudjuk. Az legyen rájuk legfőbb szabályunk, hogy ne szaporítsuk szükségtelenül a számukat, sőt azt, amelyik könnyen enged a jobbnak, helyettesítsük a jobbal. Az iroda, uszoda szavak pl. kiírthatatlanok és nem is akarja őket senki bántani, de pl. az *öntőde* már kitért az öntő műhelynek, vagy fémöntőnek, a *csillagda* a csillagvizsgálónak és az egykor magyarkodó *tanoda* is a bár latin származású, de sokkal helyesebb iskolának. A *járda* szintén kezd engedni a gyalogjárónak, a *sütőde* a sütő műhelynek, megérdemlik az utódok, hogy teljes sikerre segítsük őket. A *elnököt* (elől+ülnököt!) és az *írnok* urat is békében hagyjuk és *zenélő orgonát* (zongora!) sem babráljuk, de a *tanácsnok* úrból előbb-utóbb tanácsos lesz és a védett iránt is kíméletesebbek leszünk, a fegyene szóhoz nagyon hasonló *védenc* névvel nem emlékeztetjük a közeli jövőjére.

Rendeteg a hibás összetételű szavaink száma is. Ezekre is az a szabály, hogy mentünk, amit lehet. Néhány olyant sorolok el, amelyik talán még menthető: *lakbér* (házbér, lakásbér), *láttelel* (orvosi lelet), *látcső* (táveső, messzelátó), *gyógyszer* (orvosság), *gyógyköltség* (gyógyítás költsége), *védbeszéd* (védőbeszéd), *érdemdús* (nagyon érdemes), *jogalap* (jogi alap), *jogkövetkezmény* (jogi következmény), *vérszegény* (vértelen, kevés vérű), *vérbő* (bővérű), *túlnagy*, *túlsok* (nagyon nagy, nagyon sok), *betűhű* (betűhöz hű, szó szerinti), *alkotmányhű* (alkotmányhoz hű), *elmebeteg*, *szívbeteg* (elmebajos, szívbajos), *mérlegképes* (képzett) *könyvelő*. Nagyon csúnyák az *összkövetelés*, *összköltség* félek, de könnyen helyettesíthetők (összes követelés). Legújabb a *kár-*

pátorosz, mintha volna tiszamagyar és tátratót is, nempedig tiszai magyar és tátrai tót. Olvastam *Afrika vadászról* is, mert Afrikában vadászott, annak a nemes lordnak a neve tehát, aki hozzánk jár vadászni, kétségtelenül *Magyarország vadász*.

Az ilyen „kárpátorosz“ féle mótelyt persze az újságok terjesztik és azzal védekeznek, hogy lázas munkájuk közben nem nagyon válogathatnak a kifejezésekben. Hát ha egy közmagyar nem válogat a szavakban, ez körülbelől azt jelenti, hogy káromkodik, *de nem ám azt, hogy rosszúl káromkodik*. De ne tréfáljunk. A mentegetőzés nemcsak azért nem állja meg a helyét, mert mindenkinek kell értenie mesterségéhez és a szabóm sem mentheti magát azzal, hogy sok és sürgős munkája volt, hanem mert nincs ennek a védekezésnek semmi belső igazsága. Azért nincs benne igazság, mert azt tartalmazza, hogy ha nem sietett volna, a hibát el nem követi, ámde olyan hibával, amelyet meg nem szoktam, vagy amelyikről le szoktam, sohasem vétkezem, bármennyire siessek is, az olyant azonban, amelyiket megszoktam (sőt amelyiknek nem is tudok hiba voltáról) bizonyosan elkövetem, ha nem sietek is. Mert igen nagy úr a nyelvhasználatban a szokás, de csudálatos, hogy mindig csak a rosszra szokunk rá, a jót meg olyan nehéz megszokni. Akármennyire sietek is, valahová mindig csak „megyek“, nempedig „jövök“ és valahová valamit „viszek“, nempedig „hozok“, miért kell ezeket lapjaink jórészének „Tag wie Tag“ *nap mint nap* (sőt *nap mint nap* mellett) fordítva csinálniok, holott ha már teszik „naponként“, „napról-napra“, sőt „nap-nap után“ is megtehetnék?!

De hagyjunk fel igazságunk további „alátámasztásával“ és szívélyes búcsút mondva seperjünk csak tovább is a magunk háza előtt, nem kímélve ebben a munkámban a német eredetű „dacára“ szót sem. Magyar megfelelője tudvalevőleg az „ellenére“, de mert azt ítelték róla, hogy magyarosított alakjában is német a szelleme, lehetőleg kerüljük. Különösen kerüljük el a mondat elején: *annak ellenére, hogy; ellenére azoknak a kifogásoknak, amelyeket az alperes előadott* stb. Az ellenére szót sokszor jól lehet pótolni a „bár“, „ámbar“, „jóllehet“ szavak segítségével.

A sok „tekintettel erre“, „tekintettel arra“ is idegen levegőt áraszt, kivált amikor az ok, vagy a cél, amelyre vele rámutatunk, többet érdemelne egy szerény tekintetnél, tehát pl.: *tekintettel a szerződés súlyos feltételeire* helyett ezt: a szerződés súlyos feltételei miatt, vagy következtében.

Ne tanúsítsunk „ezennel“ semmit se, tehát nem: *ezennel tanúsítom*, hanem csak: tanúsítom, igazolom, bizonyítom. A nyelvészek szerint az ezennel jelentése: „ezzel, (hiemitt)“, erre azonban ilyenkor semmi szükség sincs, legalább nálunk nincs.

Igy szoktuk mondani: X pénze, Y becsülete, vagyis a birtokos jelző a birtok előtt áll, tehát így helyes: „X kérvénye“, „Y keresetlevele“, nempedig fordítva: *kérvénye X-nek, keresetlevele Y-nak*.

Sok, itt el nem sorolt kisebb-nagyobb hibáról lehetne még szó. Nevezetesen a mondat szerkesztés hibáiról is, de hiszen csak a legfeltűnőbbekkel akartunk foglalkozni és megvallom, hogy ezekkel sem rendszeresen és ezért hiányosan szolgáltunk. Aki különben ilyen ügyben gyakorlati célt tűz ki magának jól teszi, ha keveset markol, mert másként bizonyosan nagyon keveset fog. A hivatalos aktáinkban előforduló idegen (többnyire latin) szavakkal azonban nem ezért nem foglalkoztam, hanem azért, mert egyrészt nem sokat használunk belőlük és nem feleslegesen használjuk őket, másrészt ezeket, az emberi közös kultúrára utaló, többnyire terminus technikusokat már régen megszentelte az idő és igaza van a mi volt igazságügyminiszterünknek amikor azt mondja: „Az ily módon honosított szavakat a nemzet élő szókincsének testéről erőszakosan letépni képtelenség és a történelmi fejlődés meg nem értése“. (Dr. Lázár Andor levele a soproni ügyvédi kamara elnökéhez, K. Közl. 1938. 3. sz.).

A tudományos íróknak, köztük a jogtudományiaknak is némi része azonban nemcsak a szükséges műszavakkal él, hanem valósággal clárasztja írását, főként a kisebb lélekzetűeket (értekezéseket) az idegen kifejezéseknek erre a célra összekapart egész tömegével. Hogy értik-e, vagy sem, azzal nem sokat törődik, azaz hogy inkább azt szereti, ha nem egészen értik, mert így szédül el legbizonyosabban a roppant tudománytól a nyájas olvasó.

A divat felkapta sok idegen szóra sincs szükségünk és a kereskedelem és ipar használta idegen szavakat is (árúk, szerszámok, különféle munkák és műszaki fogások nevei) helyesen képzett magyar szavakkal kell feleserélnünk, mert elorvad miattok magyar szókincsünk, pedig láttuk, hogy anélkül is, magyar szavakkal is majdnem hogy németül beszélünk. Ez pedig nagy baj. *Vadnay* mondja: „az azonos nyelvi sajátosságok a gondolkodásmód, az életfelfogás, a világnézet azonosságából származtak és a nemzedékek hosszú során átöröklött egyforma észjárását tükrözik vissza. Már pedig az egyforma gondolkodás a legszorosabb

kapocs, ami embereket összefűzhet“. (A magy. hiv. ny. szab. i 15. l.). Igen, a nyelvben lélek van, a magyar nyelvben magyar lélek, de mi lesz velünk, szegény magyarokkal, a mi kevert nációkkal, ha egyik fiát az az elfajzott lélek már nem tudja megtartani, a másikat pedig nem tudja megtenni magyarnak?

A telekkönyvi rendtartás 55. §-ának b. pontja és a telekkönyvi gyakorlat.

Írta: *vitéz Barcza Ferenc dr.* fehérgyarmati kir. közjegyző.

Telekkönyvi jogok csak az egész telekkönyvi jószágtestre, vagy annak az egészhez viszonyított osztatlan hányadára szerezhethők. Tehát minden telekkönyvi jószágtest jogi tekintetben egy egésznek tekintendő. Ennélfogva, a tulajdoni jog is, valamely telekkönyvi jószágtestre, vagy csak valamely egyes, vagy jogi személy részére, vagy pedig tulajdonostársak részére ugyan, de testileg osztatlanul jegyeztethetik be, — (tkvi rendtartás 55. §-ának a. pontja.). — Oly tulajdonostársaknál, kiknek részeik nem egyenlők a minden egyest illető s az egészhez való arányban kifejezett rész p. o. mint egy-harmad rész, két-ötöd rész, jegyzendő be, — (tkvi rendtartás 55. §-ának b. pontja.).

A Kúria 2025/1869. sz. határozata a következőket mondja: a tkvi rendtartás 55. §. b. pontja szerint a közös tulajdon bekelezése, valamint előjegyzése és ugyanazon telekkönyvben csak, vagy az egész telekkönyvi testre, vagy az egészhez arányban kifejezett részre nézve engedtetik meg.

A fenti szabályok szerint kétségtelen az, hogy osztatlan közösségnél a tulajdonjog, minden egyes tulajdonos részére, — ha részeik nem egyenlők, — az egész telekkönyvi jószágtesthez arányosított hányadban bekelezendő be, vagy jegyzendő elő.

En, aki — sajnos — az országot, mint közjegyzőhelyettes, széltében-hosszában végig jártam s legalább huszonöt telekkönyvi hatóság telekkönyveiben dolgoztam, azt tapasztaltam, hogy a telekkönyvi rendtartás 55. §-ának b., pontjában foglalt szabályt csak egy-két helyen tartották be és a legtöbb telekkönyvi hatóság a telekkönyvekben az osztatlan közösségbeni tulajdoni arányokat, — abban az esetben is, ha a társtulajdonosok részei nem egyenlők, — nem az egész telekkönyvi jószágtesthez viszonyított arányban, — (a közös nevezőre hozással) — fejezi és tünteti ki, hanem

a legtöbb esetben a kérdéses hányadot, mint egészét törli tovább, sőt a legtöbb esetben, még ezt sem teszi, hanem rapszódikus rövidítéssel, például „a B. 17. sorszám alatti 7/21-ed részre, — vagy: Kis János B. 17. sorszám alatti illetőségére a tulajdonjogot A., B., C., D., javára egyenlő arányban bekebelezi“, vagy a B. 17., sorszám alatti illetőségre a tulajdonjogot A. és B., javára 2/5-öd, C. és D., javára pedig 3/5-öd részben, egymás között egyenlő arányban bekebelezi“.

De ezeknél a töréseknél vannak még bonyolultabb, még kevésbé s nem egyszer zavart keltő törések. Lássuk további példáit ezeknek az arányszámításoknak: a fenti A., B., C., D., tulajdonosok közül a B. tulajdonos 1/5-öd illetőségére a tulajdonjogot, — tkvi hatóság, — H., J., K. javára egyenlő arányban, majd a D. illetőségére L., M., N., O., P. javára kebelezi be s erre az illetőségre az özvegyi jogot is, majd az M. illetőségre R., S., Sz. javára 1/3—1/3-ad s a C., illetőségre L., javára 2/7-ed, M., N., javára 5/7-ed részben kebelezi be a tulajdonjogot. De folytathatnám még tovább, mert ezektől még cifrább eseteket s telekkönyveket is találhatunk.

Ezen a bejegyzéseken törhetik a fejüket a közjegyzők, ügyvédek, a jogkereső közönség, sőt maguk a telekkönyvi hivatalnokok is. A több hasonló név, téves bejegyzések törlése s az eredeti állapot visszaállítása pedig nem egyszer még zavarosabbá teszi az amúgy is zavaros állapotot.

A most leírt szabályellenességek annyira általánosoknak mondhatók, hogy ezt az összes telekkönyvi hatóságoknál vizsgálat tárgyává kellene tenni s oda hatni, hogy azok megszüntetessenek. Egyszerűen eltüntetni ezeket a hibákat rengeteg pénzbe kerülne. Célt csak az 55. §. b., pontjának szigorú alkalmazásával lehet elérni. Azoknál a telekkönyvi hatóságoknál, ahol a fentebbi hibákra ügyeltek s az 55. §. b. pontját alkalmazták, ott sokkal később és kevésbé léptek fel a zavarossá váló tkvi betétek, vagy telekjegyzőkönyvek. Igazolják ezt az állítást a keszthelyi telekkönyvi hatóság által kezelt telekjegyzőkönyvek, melyeket a szabályok szoros betartásával a tkvi hatóság könnyen áttekinthetőként őrzött meg és ebben a tekintetben egyáltalán nem maradnak el a szabályszerűen vezetett telekkönyvi betétektől.

A tulajdoni arányoknak helytelen és szabályellenes számításból és kitéréséből származó zavaroknak csökkentését célozta az Igazságügyminiszternek 6—8. évvel ezelőtt kiadott s a közjegyzői kamarákhoz küldött s az összes közjegyzőkkel közölt az

a rendelete, miszerint a hagyatéki osztályok létesítésénél a kir. közjegyzők a telekkönyvi rendtartásnak, már többször hivatkozott, rendelkezései szerint, az örökösök tulajdoni arányait hozzák közös nevezőre.

A debreceni telekkönyvi hatóság például az 55. §-ban foglalt szabály negligálásában odáig ment, — figyelmen kívül hagyva a rendtartás 129. §-ának rendelkezéseit is, — hogy a 17469/1938. számú megkeresésében, — (nem végzésében) —, a hagyatéki bíróságnak visszaadott egy hagyatékátadó végzést azzal, hogy a hagyatéki osztályban a debreceni 8042. számú telekkönyvi betétben felvett ingatlanból a hagyatékot képező 5/12 rész illetőséget, a hagyatéki osztályt létesítő közjegyző tekintse egésznek és az 5/12-ed részt, mint egészet törje és hozza közös nevezőre s így számítsa ki az örökösök közti arányt.

A kérdéses ügyben a telekkönyvi betét a következő volt:

8042.,	B.,	Debrecen.
1. Bányai István (nős v. néhai Berecz Sárával) 6/12-ed		B. 8.
2. Györfy Istvánné, Bányai Erzsébet, most férj. Antalóczy Kázmérné 1/12-ed		
3. Erdei Péterné, Bányai Julianna 1/12-ed		B. 10.
4. Bányai Péter, nős Szatmári Juliannával 1/12-ed		B. 11.
5. Varga Imréné, Bányai Eszter 1/12-ed		B. 10.
6. Vértési Gáborné, Bányai Margit 1/12-ed		B. 17.
7. Kertész Imre 1/12-ed		B. 10.
8. Özv. Varga Jánosné, B. Nagy Julianna B. 1. a. 6/12-re		B. 12—13.
10. Györfy István kk. B. 3., 5. és 7. a. illre		B. 18.
11. Györfy István kk. Bányai Péter illre		B. 18.
12. Czeglédy Gyula és neje		B. 14—15.
13. Penczelt Mária j. özv. Varga Jánosné, B. Nagy Julianna illre		B. 14—15.
14. Zeke Lajos és neje		B. 16.
15. Medgyesi Piroska jav. a. B. 13—14. a. illre egy. ar.		B. 16.
16. Ujvári Eszter a B. 14—15. illre.		
17. Özv. Kovács Sándorné, Tokaji Eszter j. B. 6. a. illre		B. 21—23.
18. Györfy Istvánné, Bányai Eszter most férj. Antalóczy Kázmérné a B. 10. és 11. illre.		
21. Szalai Sándor		B. 25.
22. Szalai József		B. 24.
23. Szalai Ferenc egymás között egyenlő ar. B. 17. illre		B. 25.
24. Özv. Kis Istvánné, Bakos Julianna B. 22-re mint Szalai Józsefet illető 1/36-odra.		B. 25.
25. Ujváry Eszter a B. 21. és 24. illre.		

A kérdéses hagyatékban a fenti betétben felvett ingatlan a B. 2. és 18. sorszám alatti 5/12-ed része képezvén hagyatékot, a hagyatéki osztályban a következő módon történt az átadás:

—,a debreceni 8042. számú tkvi betétben A+1. sorszám

alatt felvett 11580., helyrajziszámú 502.50 négyszögöles Ujkerti szőlő hagyatékot képező 5/12-ed részéből, vagyis az egész ingatlan 900/2160-ad részéből:

fenti jogcímen örökölnék és átvesznek, —

—(az 5/12-ed rész illetőségéből 1/12-ed részt, mint örök-hagyó édesanyjáról id. Bányai Istvánné, Berecz Sáráról háram-lott ági vagyont, 4/12-ed részt, mint örökhagyó szüleiről háram-lott ági értéktérítést)—

— örökhagyó atyjáról, néhai id. Bányai Istvántól, aki először nős volt néhai Györfy Zsuzsannával, másodsor nős volt néhai Berecz Sárával, — háruult ági vagyont képező hagyatékra, —

örökhagyó édes testvérei és testvérének gyermekei, — id. Bányai István és Berecz Sára leszármazói;

1. Erdei Péterné, Bányai Julianna 144/2160-ad,
2. az időközben elhalt Bányai Péter 144/2160-ad,
3. Varga Imréné, Bányai Eszter 144/2160-ad,
4. Vértessy Gáborné, Bányai Margit, 144/2160-ad,
5. Kertész Imre 144/2160-ad részben,
(utóbbi, mint néhai Kertész Imréné, Bányai Zsuzsanna gyermeke,) örökhagyó atyjának néhai id. Bányai Istvánnak első, néhai Györfy Zsuzsannával kötött házasságából származott gyermeke és ezek leszármazói:
6. néhai Bányai István jogán gyermeke:
 - a) néhai Bányai István jogán gyermeke:
 - aa) Bányai Gizella, Péczy Popovics Pálné 20/2160-ad,
 - b) Özv. Neudert Richárdné, Bányai Iona 20/2160-ad,
 - c) Özv. Pizskay Árpádné, Bányai Erzsébet 20/2160-ad,
7. néhai Zöld Jánosné, Bányai Sára jogán gyermekei:
 - a) néhai Zöld János jogán gyermekei:
 - aa) Toma Lajosné, Zöld Jolán 15/2160-ad,
 - bb) Zöld János 15/2160-ad,
 - cc) Balogh Istvánné, Zöld Mária 15/2160-ad,
8. néhai Mike Ferencné, Bányai Mária jogán gyermekei:
 - a) Mike János 20/2160-ad,
 - b) Kovács Ferencné, Mike Mária 20/2160-ad,
 - c) özv. Pásztor Jánosné, Mike Erzsébet 20/2160-ad részben.

mert a hagyatéki osztály II. alatti oldalági örökösök közül a hagyatéki ingatlan 4/12-ed részére az 1—5. sorszám alattiak s 1/12-ed részére pedig a 6—8. alattiak állapítottak meg örökösöknek.

A 2160. közös nevezőnél látjuk, hogy a B. 2. és 18. sorszám alatti, — tehát a hagyatéki illetőség 900/2160. — a B. 16. és 25. sorszám alatti illetőség 1260/2160-ad rész. Ha az örökösöknél a 9—11. sorszámok alattiak jutalékait figyeljük, láthatjuk, hogy a közös nevező nem lehet kisebb szám.

A leírt és a telekkönyvi szabályoktól eltérő, — általánosnak mondható, — telekkönyvi gyakorlat mellett a következő érvek hozhatók fel:

Előre az egyes bejegyzéseknél nem tudható az, hogy később mely magas közös nevezőre kerül egy-egy telekkönyvi tulajdonos illetősége, mert újabb és újabb törésekkel a hányadok is változnak és emelkednek.

Minden egyes bejegyzésnél az előző tulajdonosok tulajdoni arányain való folytonos változtatás kitüntetésének helye nincs, mert ilyen szabályt a telekkönyvi rendtartás nem tartalmaz.

Az kétségtelen, hogy előre nem lehet tudni, hogy később mely törésekkel kerülnek a telekkönyvbe, de ha minden egyes bevezetésnél a tulajdoni arány az egész telekkönyvi jószágtesthez viszonyítottan számíttatik ki, a tulajdoni arány és az előző még kisebb számmal, de nagyobb hányadot kifejező közös nevezőt, a későbbi nagyobb számmal, de kisebb hányadot kifejező közös nevezőt jelző szám mellé, — az összes fennálló tulajdoni bejegyzésnél is, odairhatjuk a legmagasabb közös nevezőt, a hozzá arányosított számlálóval, vagy egyszerűen csak az újabb bejegyzésnél tüntetjük ki, az egészhez viszonyított közös nevezőre hozott arányrészeket. Mindkét esetben, de különösen az első esetben, lényegileg kevés munkával, helyes tulajdoni arányt állapítunk meg s tüntethetünk ki, mely újabb változás, illetve törés mellé, — a további töréssel előálló hányadrész jelzéseket írhatjuk.

Igen sok esetben a közös nevezőre hozásnak leghelyesebb módja az, ha a kérdéses ingatlant vagy ingatlanokat, négyszögöl területeinek megfelelő közös nevezőre hozzuk s egy-egy társtulajdonos illetőségét képviselő számláló pedig négyszögölekbe azt a területet fedi, hányadban kifejezve, amely terület tényleg egy-egy társtulajdonost az egész ingatlanból megillet.

*

A tulajdoni arány helyes kiszámításának kérdésével összefügg a személyazonosság kérdése is.

Ez a sűrűn előforduló kérdés a telekkönyvi akadályversenynek mondható proceduráknak egyik főmozgatója. Sokszor megtörténik, hogy egy ugyanazon telekkönyvbe kétszer, háromszor,

vagy még többször bevezetett hasonló név egy-egy akadály a kérelem sikeres elintézésének. Például: egyik helyen szereplő Kis János kiskorú, másik helyen Kis János, harmadik helyen Kis János, nős Szép Máriával, negyedik helyen Kis János, nős Kónya Borbálával, majd megint szerepel egy Kis János ugyanabban a telekkönyvben s így tovább. Ezekben az esetekben arra kell ügyelnie a telekkönyvi hatóságnak is, hogy az egyik Kis János, valahogy ne rendelkezék a másik Kis János illetőségével s ép ezért hatósági bizonyítvánnyal kívánja igazolni, igazoltatni, hogy az a Kis János, aki mondjuk elidegenítette illetőségét, melyik Kis Jánossal, Kis Jánosokkal azonos, mert ha ezt a kérelmező nem igazolja, úgy a kérelem teljesítését megtagadja. Sok esetben azonban a telekkönyvi hatóság akkor is ragaszkodik a külön személyazonosság igazolásához, amidőn a telekkönyvből a személyazonosság biztosan megállapítható s így az azonossági bizonyítvány követelésével a félnek felesleges költségeket okoz. Lásunk egy ilyen telekkönyvet:

5654.	B.	Debrecen.
1. Özv. Bakóczy Andrásné, Kozsák Zsuzsánna 108/200-ad:		B. 20—36.
2. Bakóczy János 20/200-ad		
3. Bakóczy András, nős Uszó Zsuzsannával 9/200-ad		
4. Bakóczy István, nős Jenei Juliannával 9/200-ad		B. 38—41.
5. Bakóczy János 9/200-ad		
6. Bakóczy József, nős Véber Paulával 9/200-ad		B. 47.
7. Bakóczy Péter, nős Arany Máriával 9/200-ad		B. 11—14.
8. Bakóczy Mihály, nős Arany Erzsébettel 9/200-ad		
9. Bakóczy Gábor 9/200-ad,		
10. Kertész Dánielné, Bakóczy Erzsébet 9/200-ad,		
11. Németh Gáborné, Bakóczy Mária,		
12. Bakóczy József,		
13. Bakóczy László kiskorú		B. 15—17.
14. Bakóczy Lajos egymás között egyenlő arányban,		
15. Németh Gáborné, Bakóczy Mária,		
16. Bakóczy József,		
17. Bakóczy Lajos egymás között egyenlő arányban,		
20. Bakóczy András 18/180-ad (216/4000-ed)		
21. Bakóczy István 18/180-ad (216/4000-ed)		B. 38—41.
22. Bakóczy János 18/180-ad (216/4000-ed)		
23. Bakóczy József 18/180-ad (216/4000-ed)		B. 47.
24. Bakóczy Mihály 18/180-ad (216/4000-ed)		
25. Bakóczy Gábor 18/180-ad (216/4000-ed)		
26. Bakóczy Zsuzsánna, Csobai Andrásné 18/180 ad (216/4000 ed)		
27. Özv. Kertész Dánielné, Bakóczy Erzsébet 18/180-ad (216/4000-ed)		
28. Németh Gáborné, Bakóczy Mária 6/180-ad (72/4000-ed)		
29. Bakóczy József, nős Szőke Terézszel 6/180-ad (72/4000-ed)		

30. Bakóczy Lajos 6/180-ad (72/4000-ed)
31. Özv. Szabó Imréné, Kertész Ila 3/180-ad (36/4000-ed)
32. Hódos Józsefné, Kertész Katalin 3/180-ad (36/4000-ed)
33. ifj. Kertész Imre 3/180-ad (36/4000-ed)
34. Arany Mihályné, Kertész Erzsébet 3/180-ad (36/4000-ed)
35. Kertész János 3/180-ad (36/4000-ed)
36. Kertész István 3/180-ad (36/4000-ed)
38. Bakóczy István (99/4000-ed)
39. Bakóczy Gábor (99/4000-ed)
40. Bakóczy János (99/4000-ed)
41. Bakóczy Julianna 9/200-ad s 18/180-ad egymás közt egyenlő arányban (99/4000-ed)
47. Kir. Kincstár B. 6., B. 23. alatti illre öröklés (396/4000-ad)

Ha megfigyeljük a tulajdonosokat, azt látjuk, hogy B. 1—10. alatti tulajdonosok egy-egy törzset képeznek. Ezek közül a B. 3—10. sorszám alattiak B. 20—27. alatt a B. 11—14. alattiak B. 28—30. alatt és a B. 31—36. alattiakkal együtt megörökölték a B. 1. alatti özv. Bakóczy Andrásné, Kozsák Zsuzsánna jutalékát. Ezekben az esetekben a személyazonosság könnyen és kétséget kizáróan megállapítható. A B. 4. alatti tulajdonos után sincs zavart keltő momentum. Nem így van a B. 6. alatti Bakóczy Józseffel, mert a B. 6. alatt Véber Paulával, B. 29. alatt Szőke Terézszel nősként van feltüntetve s B. 12., 16. és 23. alatt csak egyszerűen Bakóczy Józsefként szerepel.

Ha megfigyeljük a tulajdoni lapot rögtön látjuk, hogy a B. 6. alatti Bakóczy József a B. 1—10. sorszám alattiakkal külön-külön egy-egy törzset alkotó tulajdonosok s nem lehet azonos a B. 12., 16. sorszám alatti Bakóczy Józseffel, ami különösen a B. 7., 11—14. és 15—17. sorszámok alatti tulajdonosok egybevetéséből, összehasonlításából könnyen megállapítható. Mégis megtörtént, hogy a B. 6. alatti szereplő tulajdonos hagyatékában egy közjegyzőhelyettes a B. 12. és 16. sorszámok alatti jutalékokat is kiírta a tkvben, a leltározó közeggel fel leltározta, a hagyatéki tárgyaláson a hagyatéki osztályba belefoglalta, sőt mivel az örökséget az örökösök visszautasították, a jogügyi igazgatóság sem figyelte meg, hogy mi is illeti a kincstárt s a B. 12. s 16. sorszám alatti illetőségre is átadást kért. A sorozatos elnézést a tkvi hatóság tetőzte be azzal, hogy a B. 12., 16. sorszám alatti jutalékokat is átírta személyazonosság igazolása nélkül B. 47. alatt a kir. kincstár javára s azután a B. 12., 16. sorszám alatti Bakóczy József kérelmére állíttatott vissza a B. 12. és 16. sorszám alatti bejegyzés.

Vannak azonban esetek, midőn azonossági bizonyítvány nél-

kül is megállapítható a személyazonosság és a tkv. ragaszkodik mégis a személyazonosság igazolásához. Ez a gyakoribb eset. A fenti betétnél például a B. 14., 17. sorszám alatti Bakóczy Lajos azonosságát igazolni külön felesleges, mert annak azonossága kétséget kizáróan kitűnik társ tulajdonosai egybevetésével.

A Felvidék visszaesatolásával kapcsolatos új közjegyzői vonatkozású jogszabályok.

A Felvidék visszaesatolásával kapcsolatos új jogszabályok közül a közjegyzői gyakorlatot érinti mindenekelőtt a 7780/1938. M. E. számú rendelet, amelynek 2. §-a szerint a visszaesatolt területen a további rendelkezésig hatályban maradnak a visszaesatolás idejében hatályban levő magánjogi és polgári peres és nem peres eljárási szabályok kivéve azokat, amelyek az állami főhatalom megváltoztatása következtében a dolog természeténél fogva nem alkalmazhatók: ezek helyett a magyar jog megfelelő szabályait kell alkalmazni. A 4. § szerint a polgári peres és nem peres ügyben a csehszlovák bíróság működésének megszűnése előtt megkezdett, de a magyar bíróság működésének megkezdéséig még le nem járt határidő újra kezdődik azon a napon, amelyen a magyar bíróság a működését megkezdte. Az elévülés határidejébe, valamint a jogok érvényesítésére, vagy fenntartására megállapított határidőbe a csehszlovák bíróság működésének megszűnésétől a magyar bíróság működésének megkezdéséig terjedő idő nem számítható be.

A 8280/1938. M. E. számú rendelet 1. § szerint az 1938. évi november hó 5. napján, vagy ezután lejárt, vagy lejáró olyan váltót, amelynek alapján a visszaesatolt területeken lakó természetes személyt, vagy ott székhellyel bíró jogi személyt, vagy céget — a külön jogi személyiséggel nem bíró cégeket, valamint a külföldi cégek telepeit (fiókjait, képviselőit) is ideértve — terhel váltói kötelezettség, a fizetés hiánya miatt érvényesíthető visszkeresetnek bármely váltókötelezettel szemben való fenntartása céljából, úgyszintén telepített váltónál az elfogadó, vagy kibocsátó elleni váltókereset fenntartása céljából a m. kir. minisztérium további rendelkezéséig fizetés végett bemutatni, valamint a fizetés nem teljesítésének tanúsítására óvast felvenni nem kell. Ugyanez áll a kereskedelmi utalványra és közraktári jegyre is.

Ezeket a rendelkezéseket az olyan váltók tekintetében is alkalmazni kell, amelyeken telepként a fenti rendelkezések alá eső személy, vagy cég van megjelölve, még ha a váltó kötelezettek egyike sem esik a fenti rendelkezések alá. E rendelkezések ellenére felvett óvas érvénytelen, annak költsége a váltókötelezettek nem terheli.

Az idevonatkozó új jogszabályok közül a legfontosabb a 9600/1938. M. E. számú rendelet, amelynek 2. §-a újra felállítja a kassai kir. ítélőtáblát, a beregszászi, kassai, komáromi és rimaszombati kir. törvényszékeket, a beregszászi, dunaszerdahelyi, érsekújvári, feledi, galántai, kassai, királyhelmecei, komáromi, lévai, losonci, munkácsi, nagykaposi, ógyallai, párkányi, rimaszombati, rosznyói, somorjai, szepsi, tornaljai, ungvári, vágsellyei és verebélyi kir. járásbíróságokat s Ungváron új törvényszék felállítását rendeli el.

A 3. § szerint a komáromi kir. törvényszék, a győri ítélőtábla kerületébe, a beregszászi, kassai, rimaszombati és ungvári kir. törvényszék a kassai kir. ítélőtábla kerületébe tartozik. A losonci kir. járásbíróság a balassagyarmati kir. törvényszék kerületébe, a beregszászi és munkácsi kir. járásbíróság a beregszászi, a kassai és szepsi kir. járásbíróság a kassai kir. törvényszék kerületébe, a dunaszerdahelyi, érsekújvári, galántai, komáromi, lévai, ógyallai, párkányi, somorjai, vágsellyei és verebélyi kir. járásbíróság a komáromi kir. törvényszék kerületébe, a feledi, rimaszombati, rosznyói és tornaljai kir. járásbíróság a rimaszombati kir. törvényszék kerületébe, a királyhelmecei, nagykaposi és ungvári kir. járásbíróság az ungvári kir. törvényszék kerületébe tartozik.

A 4. § Komáromnak a Duna balparti visszaesatolt területén működő kir. járásbíróság új elnevezéseként komárom-óvárosi, a jobbparti területen működő kir. járásbíróság új elnevezéseként komárom-úvárosi kir. járásbíróságot állapította meg.

A 7. § szerint ezek a bíróságok működésüket 1939. évi január hó 1. napján kezdik meg, a 41000/1938. I. M. számú rendelettel újra felállított ipolyvári kir. járásbíróság működését a hivatkozott rendelet alapján már 1938. november hó 7. napján megkezdte.

A 9600/1938. I. M. rendelet III. fejezete tartalmazza a *kir. közjegyzői szervezetre* vonatkozó rendelkezéseket. Ebben a fejezetben a 13. § szerint a visszaesatolt területen *újra rendszerezettik: a beregszászi, dunaszerdahelyi, érsekújvári, galántai, ipolyvári, komáromi, lévai, losonci, munkácsi, ógyallai, rimaszombati,*

rozsnyói, somorjai, tornaljai, ungvári és vágsellyei kir. közjegyzői állás, valamint a kassai két kir. közjegyzői állás. Királyhelmeccen, Párkányban, Szepsiben és Verebélyen kir. közjegyzői állás, végül Beregszászon és Ungváron második kir. közjegyzői állás rendszeresítettik. A rimaszombati kir. közjegyzőség területe a feledi és a rimaszombati kir. járásbíróságok területét, az ungvári kir. közjegyzőségek területét, a nagykaposi és az ungvári kir. járásbíróságok területét foglalja magában, a komáromi újból rendszeresített kir. közjegyzőség területe a komárom-óvárosi kir. járásbíróság területével, a többi kir. közjegyzőség területe pedig a székhelyükön levő kir. járásbíróság területével azonos.

A 14. § az egész visszacsatolt területet ideiglenesen a budapesti kir. közjegyzői kamara kerületéhez csatolta.

A 15. § szerint kir. közjegyzővé a visszacsatolt területre az 1941. évi december hó 31. napjáig azt is ki lehet nevezni, akinek a visszacsatolt területen az 1938. évi november hó 2. napján hatályban volt jogszabályokban az illető kir. közjegyzői állásra alkalmazáshoz megszabott képzettsége megvan, feltéve, hogy a kir. közjegyzői állásra kinevezéshez szükséges egyéb követelményeknek megfelel, a 8. § 2-ik bekezdésének rendelkezése azonban ebben az esetben is megfelelően irányadó. Az 1886:VII. t.-c. 1. §-ának c. pontjában meghatározott rendelkezés szempontjából pedig a visszacsatolt területen az 1938. évi november hó 2. napján hatályban volt jogszabályoknak megfelelő közjegyzői és ügyvédi gyakorlatot, illetőleg bírói és ügyészi működést olyannak kell tekinteni, mint amely megfelel az 1886:VII. t.-c. 1. §-ának c. pontjában említett közjegyzői és ügyvédi gyakorlatnak, illetőleg bírói és ügyészi működésnek.

A 16. § arról rendelkezik, hogy a 13. § alá eső kir. közjegyzői állást 1939. év június 30. napjáig pályázat mellőzésével is be lehet tölteni.

A 17. § azt a rendelkezést tartalmazza, hogy a közjegyzői kamara a visszacsatolt területen működő kir. közjegyző mellé közjegyzői jelöltként az 1940. évi december hó 31. napjáig azt is felveheti, akinek a visszacsatolt területen az 1938. évi november hó 2. napján hatályban volt jogszabályokban az illető területen működő közjegyző mellett közjegyzői jelöltként alkalmazáshoz megszabott képzettsége megvan, feltéve, hogy a közjegyzői jelöltként felvételhez szükséges egyéb követelményeknek megfelel; a 8. § második bekezdésének rendelkezése azonban ebben az esetben is megfelelően irányadó.

A 18. § arról rendelkezik, hogy a visszacsatolt területre kinevezett kir. közjegyző mellé közjegyzői helyettesként az 1940. évi december hó 31. napjáig azt is ki lehet rendelni, aki a visszacsatolt területen működő kir. közjegyző helyettesítésére nézve a visszacsatolt területen az 1938. évi november hó 2. napján hatályban volt jogszabályokban megszabott követelményeknek megfelel, feltéve, hogy a kir. közjegyző helyettesére megszabott egyéb követelményeknek is megfelel, a 8. § 2-ik bekezdésének rendelkezése azonban ebben az esetben is megfelelően irányadó.

Az átmeneti rendelkezések sorában a 28. § megállapítja, hogy *a visszacsatolt területen működött közjegyzők közjegyzői működése az 1938. évi november 2. napján megszűnt.* Megállapítja továbbá, hogy *a visszacsatolt területen működő magyar közigazgatási hatóság megbízása alapján teljesített közjegyzői működés azon a napon szűnik meg, amelyen az igazságügyminiszter által kinevezett kir. közjegyző működését megkezdte.* E tekintetben az esetleg szükséges újabb rendelkezéseket az igazságügyminiszter külön rendelettel fogja megállapítani.

A 29. § szerint a 9600/1938. M. E. sz. rendelet kihirdetése napján, vagyis 1938. december hó 12. napján lép hatályba.

Megemlítjük még, hogy a rendelet 10. és 26. §-a a közjegyzői gyakorlaton eltöltött idő megfelelő beszámítása tekintetében tartalmaz rendelkezéseket.

A rendelet szerint tehát a visszacsatolt területen volt 31 közjegyzői állással szemben 24 közjegyzői állást rendszeresített. (Előző számunkban már közöltük, hogy a a szlovák kormány majdnem a kivonulás előtt rendszeresített 8 új állást.) Ezekre az állásokra a kinevezések — értesülésünk szerint — rövidesen, még a jövő hó elején megfognak történni. A katonai igazgatás alatt a legtöbb közjegyzői székhelyen a közjegyzői teendők ideiglenes ellátására megbízásokat adtak, sok helyen a kinevezett közjegyzők egyidejű felmentésével. Ezek a megbízások természetesen az új kinevezések következtében meg fognak szűnni.

9700/1938. M. E. szám alatt a visszacsatolt területen a polgári peres és nem peres eljárások szabályozása tárgyában a minisztérium részletes rendeletet bocsátott ki, amely az örökösödési eljárásra vonatkozólag azt a rendelkezést tartalmazza, hogy az 1939. január 1. napján már folyamatban volt eljárás tekintetében a 11000/1928. I. M. rendelet 64. §-ának rendelkezései megfelelően alkalmazandók. (Ez a hivatkozott szakasz is átmeneti rendelkezésekre vonatkozott.) Ennek a rendeletnek 2. §-a intézkedik ar-

ról, hogy a gyámhatósági hatáskörbe tartozó ügyeket a bíróság az arra illetékes elsőfokú gyámhatósághoz teszi át. Csehszlovákiában ugyanis a gyámhatóságok megszüntetésével a gyám ügyeket a bírói hatáskörbe utalták.

A Kir. Közjegyzők Közlönye novemberi számában már hoztunk közléseket a Felvidék visszaesatolásával kapcsolatosan időszerűvé vált közjegyzői vonatkozású kérdésekről. Ezt a közlésünket annyiban helyesbíteniünk kell, amennyiben Gálszéceset nem esatolták vissza a Szent Koronához s így az átesatoláskor az átesatolt területen csupán 31 közjegyzői állás volt. Helyreigazításra szorul az az elírásból származó közlés is, mintha Nagyszombat is visszaesatoltatott volna. Itt Nagykapos helyett szerepelt tévesen Nagyszombat. E közlésünkkel kapcsolatosan vettük még az alábbi kiegészítő nyilatkozatot:

„Közlönyünk folyó évi november havi 9-ik számában a felvidéki közjegyzőségekről közölt kimutatás nem teljes, mert 1919. elején én is a felvidéken és pedig Vágsellyén működtem. A vágsellyei közjegyzőség 1918. év elején lett az érsekújvári közjegyzőségből kihalva és erre az újonnan rendszeresített közjegyzői állásra az akkori m. kir. Igazságügyminiszter 1918. évi áprilishóban nevezett ki. Ebben az állásban működtem az 1919. év elején történt cseh megszállás idejében és itt működtem egészen 1922. évi március haváig. A cseh megszállás alatt magyarságom miatt zaklatásoknak és üldöztetéseknek voltam kitéve, állásomban mégis a cseh megszállás alatt is több mint három évig hűségesen kitartottam. 1922. év március havában közvetlenül a cseh igazságügyminisztertől, nekem ajánlott levélben kézbesített két soros rendeletet kaptam, amely szerint a cseh igazságügyminiszter engem, mint a csehszlovák közjegyzőségre alkalmatlant, állásomtól megfosztott, emiatt kénytelen voltam a csehszlovák köztársaság területét elhagyni, a megszállott területről a csonka országba menekülni. Csonka hazánkban 1923. év őszén nyertem újabb elhelyezést és ezidőszertig Igalban, Somogy megyében működöm. Dr. Hennyey László kir. közjegyző“.

Megemlítjük végül, hogy a Kir. Közjegyzők és jelöltek nyugdíjintézete a nyugdíjszabályzatnak a visszaesatolt területre esetleg kinevezendő régi magyar közjegyzők érdekében való módosítása tárgyában az igazságügyminiszterhez indokolt felterjesztést intézett.

Közlemények.

Kinevezés és áthelyezések. Az igazságügyminiszter *Török Béla* dr. szegedi ügyvéd, m. kir. kormányfőtanácsost, Hatvanba kir. közjegyzővé nevezte ki. Ugyancsak az igazságügyminiszter *Török Béla* dr. hatvani és *Kiss Lajos* salgótarjáni kir. közjegyzőket saját kérelmükre kölcsönösen áthelyezte.

A közjegyzői kar tisztelgése az új igazságügyminiszternél. A magyar közjegyzői kar *Tasnádi Nagy* András dr. új igazságügyminiszternél december hó 6. napján népes küldöttség útján tett tisztelő látogatást. A küldöttségben résztvettek: *Antalfy Zsirus* Aladár dr., *Bares Ernő* dr., *Bathó Kálmán* dr., *Benkő Lajos* dr., *Fodor Antal* dr., *Haller Károly* dr., *Hanny Tódor* dr. felsőházi tag, *Hedry Aladár* dr., *Holitscher Szigfrid* dr., *Horváth Kamilló* dr., *Joannovits Jenő* dr., *Kaprinay Endre* dr., *Kovácsy Zoltán* dr., *Körössy Bertalan* dr., *Lázár Ferenc* dr. felsőházi tag, kamarai elnök, *Markó István* dr., *Morvay Zsigmond* dr., *Richter Richard* dr., *Szemerjay-Petrán Tibor* dr., *Szécsi Ferenc* dr., *Tárczay Rezső* dr., *vitéz Tóthfaludy Aladár* dr. kir. közjegyzők. A magyar közjegyzői kar, a Magyarországi Kir. Közjegyzők Országos Egylete és a budapesti kir. közjegyzői kamara nevében *Lázár Ferenc* dr. közvetlen meleg szavakkal köszöntötte az új igazságügyminisztert, aki a közjegyzői problémákat már igazságügyi államtitkár korából ismeri s aki már akkor is minden előforduló alkalommal bizonyosságot tett arról, hogy a közjegyzői intézmény nagy jelentősége ismeretében a közjegyzői kérdéseket komoly megértéssel és jóindulattal kezeli. Személyes vonatkozású megemlékezésnek rámutatott még *Lázár Ferenc* dr. üdvözlő beszédében arra, hogy az új igazságügyminiszterrel való kapcsolatai régi keletűek. Még az egyetemen a Joghallgatók Tudományos Egyesületének működése keretében együtt harcoltak a Galilei kör bomlasztó törekvéseivel szemben. Őszinte nagyrabecsüléssel köszönti a közjegyzői kar nevében az új igazságügyminisztert s kéri, hogy az intézményt és a kart azzal a megértő jóindulattal támogassa a jövőben is, amelyet már államtitkár korában tanúsított. *Tasnádi Nagy* András igazságügyminiszter *Lázár Ferenc* dr. üdvözlő szavait megköszönve kijelentette, hogy rendkívül jól esik neki, hogy az általa mindenkor nagyrabecsült közjegyzői kar képviselői ily nagy számban jelentek meg, hogy őt az igazságügyminiszteri szék elfoglalása alkalmából üdvözl-

jék. Különösen kedves emlékeket idéztek fel Lázár Ferencnek azok a szavai, amelyekkel utalt az együtt töltött egyetemi évekre azokra az ifjúsági mozgalmaira, amelyekben ők vezető szerepet töltöttek be, s amelyek már akkor a keresztény nemzeti eszmék diadalra juttatását tűzték zászlójukra. Majd reátérve a közjegyzői intézmény és a kar ügyeire -- kijelentette, hogy a *perenkívüli jogszolgáltatásban a közjegyzői intézménynek nagy fontosságát és jelentős szerepét ismeri, tisztában van a közjegyzői kar kívánásaival és feladataival, hiszen azokkal már mint igazságügyi államtitkár is behatóan foglalkozott, s a már akkor hangoztatott programját, mely a közjegyzői kar erkölcsi és anyagi megerősítésére irányul, mint igazságügyminiszter is változatlanul magának vallja.*

A küldöttség tagjai az igazságügyminisztert meglehangú válaszában elhangzása után lelkesen megéljenztek, majd a miniszter a küldöttség tagjaival hosszasan elbeszélgetett.

Értekezlet az igazságügyminisztériumban. A Felvidék visszacsatolásával kapcsolatos igazságügyi rendelkezések tárgyában december hó 19. napján az igazságügyminisztériumban *Tasnádi Nagy* András igazságügyminiszter elnöklete alatt értekezletet tartottak, amelyen résztvettek a minisztérium illetékes osztályainak vezetői, a kir. Kúria, a budapesti kir. ítélőtábla elnöke, a koronaügyész, az ügyvédi és közjegyzői kar képviselői. A közjegyzői kart az értekezleten *Lázár* Ferenc dr. felsőházi tag, a budapesti közjegyzői kamara elnöke képviselte. Az értekezleten elhangzott észrevételeknek figyelembe vételével boesátották ki a 9600/1938. M. E. számú, a Kir. Közjegyzők Közlönye e számában részletesen ismertetett rendeletet.

Az árvaszék, mint új jogszabályt alkotó s a közjegyzői gyakorlat megváltoztatását igénylő hatóság. Győr, Moson és Pozsony közíg. e. e. vármegyék árvaszéke egy a maga nemében páratlan érdekességű megkeresést intézett a győri kir. közjegyzőkhöz. Nem kevesebb van ebben a megkeresésben, mint az, hogy *a közjegyzők az özvegyi jog megállapítása és biztosítása körül folytatott eddigi gyakorlatukat változtassák meg s hogy az özvegyi jogot ezentúl csak a hagyaték felére biztosítsák, mert az egész hagyatéokra terjedő jog sérti a köteles részt.* Megjegyezve és hangsúlyozva, hogy az épületes megkeresésre vonatkozó részletes megjegyzéseinket a következő számban fogjuk közölni, ezúttal kommentár nélkül az alábbiakban közöljük az egyébként

önmagáért minden megjegyzés nélkül is élénken beszélő megkeresést:

Győr, Moson és Pozsony közíg. e. e. vármegyék árvaszéke: 11811/1938.

Tárgy: az özvegyi jog megállapítása és biztosítása.

Dr. Szily Kálmán kir. közjegyző úrnak

Győr.

Az árvaszék tisztelettel felkéri Közjegyző Urat, szíveskedjék a hagyatéki eljárásai során az özvegyi jog megállapítása és biztosítása körül folytatott eddigi gyakorlatát megváltoztatni akként, hogy csak általánosságban, „özvegyi jog“ állapíttassék meg és bekebelezése iránt is akként történjék intézkedés, vagy még inkább „az özvegyi haszonélvezeti jog a köteles részt nem sértő hagyaték felére terjedőleg“ biztossíttassék az özvegy részére, mert a korlátlan, az egész hagyatéokra terjedő özvegyi haszonélvezeti jognak a bekebelezetése sérti a köteles részt.

Győr, 1938. október 8-án.

A kiadm. hít.:

Olvashatatlan aláírás.

Dr. Szabó s. k. árvaszéki elnök.

vm. irodaigazgató.

P. H.

Kamarai közlemények. A *debreceni* kir. közjegyzői kamara vitéz *Barcza* Ferenc dr. helyettesi jogosultsággal felruházott jelöltet 1938. VII. 1. hatálylyal, vitéz *Kozma* György dr. debreceni, *Kósa* Mihály dr. jelöltet 1938. VII. 12. hatálylyal *Antalfy* Zsirus Aladár dr. fehérgyarmati, ifj. *Deme* Sándor dr. jelöltet 1938. VII. 20. hatálylyal *Czindery* Jenő dr. szerencsi, *Móricz* István helyettesi jogosítvánnyal felruházott jelöltet a helyettesi eskü letételétől való hatálylyal *Miskolczy* Pál dr. berettyóújfalvi, *Lehértói* Gyula dr. jelöltet 1938. IX. 20. hatálylyal vitéz *László* Béla dr. debreceni, *Enyedi* Imre dr. helyettesi jogosítvánnyal felruházott jelöltet 1938. X. 1. hatálylyal *Pazonyi* Elek Imre dr. sajószentpéteri, *Balogh* Antal dr. helyettesi jogosítvánnyal felruházott jelöltet a helyettesi eskü letételétől számított hatálylyal *Kovács* Dénes dr. nyiregyházi, *Kósa* Mihály dr. jelöltet 1938. XI. 1. hatálylyal vitéz *Barcza* Ferenc dr. fehérgyarmati kir. közjegyző irodájába *bejegyezte.* — A *budapesti* kir. közjegyzői kamara *Streitmann* András dr. helyettesi jogosultsággal felruházott jelöltet 1938. VII. 1. hatálylyal *Bathó* Kálmán dr. budafoki, *Fülöp* József dr. helyettesi jogosultsággal felruházott jelöltet 1938. VII. 14. hatálylyal *Kráiik* Árpád dr. budapesti, *Horváth* Zoltán dr. helyettesi jogosultsággal felruházott jelöltet 1938. VIII. 1. hatálylyal *Markó* István dr. budapesti, *Streitmann* András dr. helyettesi jogosítvánnyal felruházott jelöltet 1938. VIII. 1. hatálylyal *Cholnoky* Imre dr. budapesti, *Rónai-Aross* István dr. helyettesi jogosítvánnyal felruházott jelöltet 1938. VIII. 2. hatálylyal *Szemerjay-Petrán* Tibor dr. budapesti, *Katona* István dr. helyettesi jogosítvánnyal felruházott jelöltet 1938. VIII. 1. hatálylyal *Morvay* Zsigmond dr. újpesti,

Hinléder Fels István dr. jelöltet 1938. VIII. 26. hatálylyal Lázár Ferenc dr. budapesti, Rónai-Aross István dr. helyettesi jogosultsággal felruházott jelöltet 1938. IX. 2. hatálylyal Kovácsy Zoltán dr. kispesti, Hasitz Sándor dr. helyettesi jogosultsággal felruházott jelöltet 1938. IX. 29. hatálylyal vitéz Somogyi Béla dr. budapesti, Heppes Béla dr. helyettesi jogosultsággal felruházott jelöltet 1938. X. 5. hatálylyal Kasza László dr. hatvani, Adám Sándor helyettesi jogosultsággal felruházott jelöltet 1938. X. 12. hatálylyal I.énárt Dezső dr. budapesti, Gertig László dr. helyettesi jogosultsággal felruházott jelöltet 1938. XI. 1. hatálylyal Dömötör László dr. kecskeméti, vitéz Pesthy János jelöltet 1938. XI. 5. hatálylyal Pesthy János dr. kiskőrösi, Rónai-Aross István dr. helyettesi jogosultsággal felruházott jelöltet 1938. XII. 13. hatálylyal Szemerjay-Petrán Tibor dr. budapesti, Walter Kálmán dr. jelöltet Onody Kálmán dr. tiszafüredi kir. közjegyző irodájába. Heigel Albert dr. helyettesi jogosultsággal felruházott jelöltet 1938. XII. 23. hatálylyal Fekete László dr. budapesti kir. közjegyző irodájába *bejegyezte*. — Streitmann András dr. helyettesi jogosultsággal felruházott jelöltet 1938. VII. 1. hatálylyal Cholnoky Imre dr. budapesti, Horváth Zoltán dr. helyettesi jogosultsággal felruházott jelöltet 1938. VII. 31. hatálylyal Morvay Zsigmond dr. ujjesti, Hümann Gyula dr. helyettesi jogosultsággal felruházott jelöltet 1938. VII. 31. hatálylyal Markó István dr. budapesti, Streitmann András dr. helyettesi jogosultsággal felruházott jelöltet 1938. VII. 31. hatálylyal Bathó Kálmán dr. budafoki, Rónai-Aross István dr. helyettesi jogosultsággal felruházott jelöltet 1938. IX. 2. hatálylyal Szemerjay-Petrán Tibor dr. budapesti, Hasitz Sándor dr. helyettesi jogosultsággal felruházott jelöltet 1938. IX. 29. hatálylyal Lázár Ferenc dr. budapesti, Gertig László dr. helyettesi jogosultsággal felruházott jelöltet 1938. X. 31. hatálylyal Onody Kálmán dr. tiszafüredi, Magyar Ambrus dr. helyettesi jogosultsággal felruházott jelöltet 1938. X. 27. hatálylyal Pesthy János dr. nagykőrösi, Tihanyi László dr. jelöltet 1938. X. 15. hatálylyal Kiss József dr. budapesti, Homoki Nagy István dr. jelöltet 1938. X. 25. hatálylyal Homoki Nagy László dr. kiskunfélegyházi, Körössy Dezső dr. helyettesi jogosultsággal felruházott jelöltet 1938. XI. 12. hatálylyal Kiss Dezső dr. ráckevei, Nagykállói Nagy Ödön dr. jelöltet 1938. XI. 15. hatálylyal Fekete László dr. budapesti, Rónai-Aross István dr. helyettesi jogosultsággal felruházott jelöltet 1938. XII. 13. hatálylyal Kovácsy Zoltán dr. kispesti kir. közjegyző irodájából *törölte*.

Pestszenterzsébet város, mint hiteles hely. E közlöny idei számában a 212. oldalon a fenti címen közöltük, hogy Pestszenterzsébet város egyik aljegyzője hagyatéki ügyben való képviselői meghatalmazáson aláírást hitelesített. Közöltük azt is, hogy a vonatkozó „hitelesített“ meghatalmazás másolatát a budapesti kamarának Pestvármegye alispánjához való továbbítás végett megküldöttük. Megnyugvással közölhetjük, hogy az alispán a kamara átirata következtében megfelelően intézkedett, amint ezt az itt közölt válasz tanúsítja: „Pest-Pilis-Solt-Kiskun vm. alispánja. Szám. ad. III. 40186/1938. kig. Tárgy a budapesti kir. közjegyzői kamara panasza. A budapesti kir. közjegyzői kamarának, — Hoz-

zám intézett átiratára dr. N. N. pestszenterzsébeti városi aljegyző igazoló jelentését megküldöm azzal a közléssel, hogy az ő eljárása kizárólag gondatlanság eredménye és nem olyan, amely fegyelmi eljárás megindításának okául szolgálhatna. *Megjegyzem, hogy Pestszenterzsébet m. város polgármestere az aljegyzőt megdöntötte és szigorúan utasította, hogy a jövőben az ilyen és ehhez hasonló eljárásoktól tartózkodjék.* Budapest, 1938. december 16. vitéz dr. Endre s. k. alispán. A kiadmány hitelül aláírás h. irodavezető P. H.“ Ebben az átiratban foglaltak alapján remélhető, hogy legalább is Pest-vármegye területén a közigazgatási hatóságok a jövőben a közjegyzői hatáskörbe való beavatkozástól tartózkodni fognak. Ha ez mégis megtörténnék, gondoskodni fognunk arról, hogy az hasonlóan a fenti esethez, a felettes hatóság tudomására jusson.

Eljárás közjegyzők ellen a 4350/1938. M. E. számú rendeletben írt bejelentés elmulasztása miatt. A társadalmi és gazdasági élet egyensúlyának hatályosabb biztosításáról szóló 1938. évi XV. t.-c. végrehajtásának tárgyában kiadott 4350/1938. M. E. számú rendelet 10. §-ában írt bejelentési kötelezettség elmulasztása miatt az értelmiségi munkanélküliség kormánybiztosának panaszára több közjegyző ellen kihágási eljárást indítottak. Egy ilyen eljárás rendjén a budapesti V. ker. rendőrkapitányság 4019/1938. számú határozatával a közjegyzőt a Bbf. 105. § 2. pontja alapján a vád és következményei alól felmentette azzal az indokolással, hogy a panaszolt közjegyző védekezését el kellett fogadni, mert a kir. közjegyzők a Btkv. 461. §-a alapján tényleg közhivatalnokoknak tekintendők, akiket az igazságügyminiszter nevez ki s akik a hagyatéki ügyekben bírói funkciót végeznek. Ekként a kir. közjegyzőt a *közszolgálat körében működő hatóságnak* kell tekinteni, akikre a hivatkozott § 3-ik bekezdése alapján a bejelentési kötelezettség nem vonatkozik. Ez volt a törvény és a rendelet alkotóinak intenciója is, mert különben a rendelet, miként más foglalkozási ágakat, a közjegyzőket is kifejezetten felsorolta volna. A határozat még nem jogerős, mert a kormánybiztos az ellen jogorvoslattal élt. Az elsőfokú rendőri hatóság határozata mindenképpen helyt álló indokaira tekintettel nem tartjuk valószínűnek, hogy azt a másodfokú hatóság megváltoztassa. Megemlékezünk még itt arról, hogy ebben a tárgyban a budapesti kir. közjegyzői kamara december 13. napján tartott ülésén az alábbi 1691/1938. számú határozatot hozta:

„A kamara álláspontja szerint a *királyi közjegyzőt, mint*

közhatóságot alkalmazottakra vonatkozó bejelentési kötelezettség nem terheli, — ennél fogva a Kamara a m. kir. Igazságügyminiszter Úrhoz a következő felterjesztést intézi:

„Nagyméltóságú Igazságügyminiszter Úr!

A Kamaránk tudomására jutott, hogy egyes közjegyzők ellen a társadalmi és gazdasági élet egyensúlyának hatályosabb biztosításáról szóló törvény és annak végrehajtására vonatkozó 4350/1938. M. E. számú rendelet 10. §-ába ütköző kihágás miatt eljárás tétetett folyamatba.

A fenthivatkozott rendelet I. alatt az ügyvédi, mérnöki és az orvosi kamarákra vonatkozó rendelkezéseket, a II. alatti fejezet pedig a vállalatokra vonatkozó rendelkezéseket tárgyalja.

Miután a királyi közjegyzői kamarák és az azok kebelébe tartozó királyi közjegyzők sem a törvényben, sem pedig a hivatkozott rendeletben alkalmazottak bejelentése tekintetében felsorolva nincsenek, a királyi közjegyzők e bejelentést magukra nézve kötelezőnek nem tarthatták, annál is inkább, mert a kir. közjegyző közhatóság s így közjegyzői tevékenységét a közszolgálat körén belül eső hivatalnak és foglalkozásnak kell tekinteni.

A fentiekre való figyelemmel a közjegyzők és a kamara semmiféle bejelentést nem tettek, illetve nem tett.

Tekintettel arra, hogy a hivatkozott rendelet a kir. közjegyzőkre és közjegyzői kamarákra nem vonatkozik, mély tisztelettel kérjük, méltóztassék a Kormánybiztosságot az iránt megkeresni, hogy a kir. közjegyzők és közjegyzői kamara elleni eljárásokat szüntesse be és a további feljelentéseket mellőzze.

Megállapítja továbbá a kamara, hogy a bejelentési kötelezettség elmulasztása miatt megindított kihágási eljárásban eddig két ügyben hozott határozatot a m. kir. államrendőrség V. kerületi kapitánysága és pedig a m. kir. államrendőrség V. kerületi kapitányságának rbt. bírāja 1938. kih. 4019. szám alatt, mely ügy a fenthivatkozott és előadott indokok alapján felmentéssel végződött, — a másik ügyben a IX. kerületi kapitányság rbt. bírāja ítéletével az eljárást felfüggesztette az előbbi ügyben hozott határozat jogerős elbírálásáig“.

Közjegyzői adományok a Magyar a magyarért akcióra. A budapesti kir. közjegyzői kamara felhívására a kamarához a múlt számban már kimutatott adományokon kívül a következő újabb adományok folytak be: Antalffy Zsirus Aladár dr. 25 P., Barcs Ernő dr. 100 P., Bathó Kálmán dr. 100 P., Bodroghy Ferenc dr. 20 P., Csiky Ödön dr. 50 P., Fodor Antal dr. 100 P., Gröber Aladár dr. 40 P., Hedry Aladár dr. 50 P., Holitscher Szigfrid dr. 100 P., Horváth Kamilló dr. 50 P., Joannovits Jenő dr. 50 P.,

Kaprinay Endre dr. 50 P., Kepes János dr. 50 P., Kiss Dezső dr. 20 P., Körössy Bertalan dr. 50 P., Lénárt Dezső dr. 50 P., Lipcsey Péter dr. 30 P., Lukács Izsó dr. 100 P., Lovassy Ernő dr. 20 P., Markó István dr. 100 P., Meixner László dr. 10 P., Pirk Ede dr. 10 P., Szemerjay-Petrán Tibor dr. 50 P., Tárcazy Rezső dr. 100 P. A budapesti kamarához utalta át a szegedi kamara 500 P. adományát is, úgy hogy ezzel együtt a budapesti kamara összesen 2365 P. összeget fizetett be az akció hazafias céljaira.

Az első női közjegyző. *Kozák* Angyal dr. prágai közjegyzőhelyettes Prágába közjegyzővé nevezték ki. — Tudomásunk szerint ő az első nő, aki közjegyzői tisztséget visel.

A magyar állampolgárság közvetett igazolása. A budapesti kir. ítélőtábla 9486/1938. P. XI. számú ítéletében megállapította, hogy az a kérdés, hogy valaki magyar állampolgár-e vagy sem, a közigazgatási bíróság által döntendő el. A polgári perrendtartás szempontjából vizsgálendő állampolgárság igazolására azonban alkalmasnak kell tekinteni minden olyan közokiratot, amelyet az illetékes hatóság saját hatáskörében állított ki s amely okirat közvetlenül, vagy közvetve alkalmas a magyar állampolgárság igazolására. Magyarországon községi illetőséget csak magyar állampolgár szerezhethet s így a községi illetőségi bizonyítvány közvetve azt is igazolja, hogy az illető egyén magyar állampolgár.

A cseh-szlovák ügyvédi és közjegyzői rendtartás módosítása. A legújabb: 284/1938. számú 1938. nov. 16-iki törvény. Az ügyvédi és ügyvédjelölti jegyzékbe való bevezetést — egyéb feltételek teljesítése esetén is — csak akkor engedélyezik, ha „közérdeket“ nem sért. Az ügyvédi kamarának jogában áll bizonyos helyre korlátozni a prakszist és ha a város lakossága 50.000 lakost meghalad, a város bizonyos részére lehet szorítani. Ugyanez áll, ha átköltözéstről van szó. A kamara intézkedése ellen jogorvoslatnak van helye az igazságügyminiszterhez. Az ügyvédség megszűnik a 65. életév betöltésével, akik az 1938. évben érik el a korhatárt, azokra 1939. december 31-ével. Ha nyomós közérdek kívánja, vagy saját magának és a családjának eltartása, a további prakszist a kamara — visszavonásig — engedélyezheti.

A 285/1934. számú 1938. november 16-iki törvény 3. §-ában szabályozza a közjegyző jelölték jegyzékébe való bevezetést: előírja, hogy csak csehszlovák állampolgár és állami nyelvet tudó jelölt írható be, ha nem forog fenn aggály a tekintetben, hogy a már bejegyzett jelöltek érdekeit veszélyeztetné. A közjegyző jelölt működési körét kiterjeszti a haláleset felvételre, leltározásra, hagyatékok lepecsételésére, ingó árverések végzésére és felek képviseletére bíróságok és hivatalok előtt is. Két évi prakszis után — vagy ha a vizsgát a jelölt már letette, — posztonyi kamara 1932. évi javaslata szerint — a kamara által fel lehet jogosítani, hogy képviselje a közjegyzőt, ha ez el volna foglalva: névalírás hitelesítésénél, vidimációknál, óvásnál, hagyatékok tárgyalásánál, becsüknél, ingatlan árveréseknél és közgyűlések lefolyásának tanúsításánál. A jegyzőkönyvet aláírja a jelölt a maghatalmazásra utalással. A főnök átvizsgálás után maga is aláírja ezt. A közjegyző felel a jelölt cselekményei által okozott károkért. A most említett 2. és 3. § csak Cseh- és Morvaországra

vonatkozik. *A nyugdíjintézet* kérdés is nyugvó pontra jutott a 4. §-ban. A közjegyzők közgyűlései jogosultak munkaképtelenség és öregség esetére a közjegyzőknek és jelölteknek, szintúgy ezek özvegyeinek és árváinak ellátásáról határozni és e célból kényszerítő módon megalapítani ilyen intézetet, még pedig vagy saját intézet létesítésével egy vagy több kamara részére, vagy pedig már létező nyugdíjintézethez való csatlakozás által. Az intézet hátralék kimutatása végrehajtható közokirat. Ez a 4. § vonatkozik az egész Cseh-Szlovákiára. (Közli: Salamon X. Ferenc dr.).

Itt említjük meg, hogy a pozsonyi közjegyzői kamara részéről megkeresés érkezett a budapesti kamara elnököhöz *Lázár Ferenc dr.* felsőházi taghoz, amelyben a magyar közjegyzői nyugdíjintézetre vonatkozó szabályzatot és különböző adatokat kérnek különös hangsúlyozásával annak, hogy a magyar és a szlovák közjegyzői kar között a barátságos kartársi viszony kialakulására és fenntartására különös súlyt helyeznek. A megkeresésnek *Lázár Ferenc dr.* készséggel tett eleget.

Gyakorlott helyettest keres azonnali belépésre budapesti közjegyző. Cím a kiadóban.

Helyettest keresek állandó alkalmazásra legalábbis 10—15 évi önálló gyakorlattal, dr. gesztóczy Samassa János kir. közjegyző, Zalaegerszeg.

Joghallgató gépirásban, gyorsírásban jártas, német nyelvtudással. budapesti közjegyzői irodában szerény igények mellett alkalmazást keres. Cím a kiadóban.

Kihirdetett törvény:

az 1938. évi XXXIV. t. c. a Magyar Szent Koronához visszacsatolt felvidéki területeknek az országgal egyesítéséről.

Rendeletek:

41.000/1938. I. M. sz. Az ipolysági kir. járásbíróóság felállítása.

144700/1938. P. M. sz. Az óvadékképes értékpapírok jegyzékének, valamint az üzleti biztosítéskul és bánatpénzül elfogadható értékekre vonatkozó összeállításoknak módosítása és kiegészítése.

8280/1938. M. E. sz. A váltók fizetése végett bemutatásának és az óvás felvételének elengedéséről a Magyar Szent Koronához visszacsatolt területeken.

155383/1938. P. M. sz. Az idegen államok pénznemeiben megállapított értékeknek az illetékek, továbbá a fényűzési és az általános forgalmi adó megállapítása szempontjából pongóértékre való átszámítása.

Jogi- és illetékügyi irodalmi szemle

Magyar Jogi Szemle. (XIX. évfolyam 10. szám.) Geöcze Bertalan dr. ügyvéd „A nagy per“ címen ennek a számnak első helyén megjelent cikkében érdekes és szakszerű nemzetközi jogi megjegyzéseket fűz a 20 év óta folyó perhez, amely most a Felvidék egy részének visszacsatolásával s egy részítéssel egyelőre befejezést nyert. A cikk közli a Münchener Egyezmény és a hozzátartozó pótnyilatkozatok, valamint a bécsi döntőbírói ítélet teljes szövegét. Ugyancsak nemzetközi jogi szempontból foglalkozik a Páris-környéki ú. n. békeszerződésekkel kimutatván azokról, hogy egy részük így az Ausztriára vonatkozó St. Germaini békeszerződés egészben, a Versaillesi békeszerződés javarészből de facto hatályukat veszítették, részben pedig mint a Trianoni békeszerződés hamis adatok alapján keletkeztek s így megtévesztés okából semmiséknek tekintendők. Az érdekes cikk befejező része sajnálatlallal állapítja meg, hogy a döntőbírói ítéletből a tót és a ruszin föld kérdése, illetve a magyar kormány az a javaslata, hogy ezeken a területeken népszavazás tartassék, kimaradt, illetve ezt a kérdést az ítélet egyszerűen figyelmen kívül hagyta. Ez a kérdés tehát még eldöntésre váró nyílt kérdés. — A svájci büntető-törvénykönyvről Auer György dr., a spanyol ügyvédségről Csánk Béla dr., Jogi személyek mint becsületsértés és rágalmozás passzív alanyai címen Szücs János dr., Egyes kérdések a gyermektartási ügyek köréből címen pedig Fromm László dr. írtak még ebbe a számba külön cikkeket. Folytatólag a szokott rovatok sok érdekes közleményét hozza ennek a kitünően szerkesztett jogi szaklapnak különlegesen tartalmas száma.

Az új svájci és német részvénytörvények magyar tanulságai.

A Magyar Jogászegylet kiadásában gazdaságjogi intézete 2. számú kiadmányaként a fenti címen most jelent meg annak az értekezletnek előadás-sorozata, amelyet az intézet az újabb külföldi részvényjogi alkotások tárgyában tartott. 1937. évben ugyanis két teljesen új külföldi részvénytörvényt alkottak. Az egyik az 1937. január 31-iki német „Aktengesetz“ a másik pedig az 1937. július 1-én életbelépett és 1936. decembe 18-án kelt svájci kötelmi jognak a kereskedelmi joganyagát szabályozó része, amelyben a kereskedelmi társaságok között a részvénytársaság is új szabályozásban részesült. A Magyar Jogászegylet gazdasági intézete hivatásszerűen vállalkozott arra, hogy ennek a magyar jogfejlődéshez legközelebb álló két törvényalkotásnak tanulságait a magyar kodifikáció számára levonja. Az értekezlet hatalmas és magas tudományos színvonalon mozgó anyagát adja a most megjelent jogászegyleti kiadmány, amelyhez *Osvald István* a Magyar Jogászegylet elnöke írt rövid

előszót. Ezt követi Kuncz Ödön egyetemi tanárnak, a gazdasági intézet igazgatójának bevezető előadása. A legkiválóbb magyar részvényjogász, akinek neve külföldi viszonylatban ismert és elismert értéket jelent, a két új részvénytörvény néhány alapvető s általánosabb jellegű rendelkezését teszi párhuzamosan szakszerű bírálattá tárgyává, végső következtetésként megállapítván, hogy a magyar részvényjogi mozgalom számára sem a német, sem a svájci részvénytörvény nem jelent novumot s a magyar irodalom már régóta tudomást vett azokról a megoldási lehetőségekről, amelyek a két új törvényben foglaltak. Mint további előadók és hozzászólók, kitűnő magyar elméleti és gyakorlati jogászok szerepeltek az értekezleten így Halász Tibor dr. min. tanácsos, Lóvy Béla dr. ügyvéd, Raith Tivadar dr. hites könyvvizsgáló, Hoff György dr. ügyvéd, Doroghi Ervin dr. ügyvéd, Nizsalovszky Endre dr. egyetemi tanár, Patakfalvi László dr. ügyvéd, Sövényházi Ferenc dr. min. o. tanácsos, Tury Sándor Kornél dr. egy. tanár, Görög Frigyes dr. ügyvéd, Kuti Artur dr. ügyvéd és Hukert Leó dr. ügyvéd.

Notariatszeitung. (A szudétaföldi német közjegyzők egyesületének lapja, 8. évfolyam 10—11. szám.) Ennek a közlönynek legutóbbi 9. száma még mint a csehszlovákiai német közjegyzők hivatalos közlönye jelent meg. Ennek ismertetésekor a Kir. Közjegyzők Közlönyének 7. számában megjegyeztük, hogy az októberi szám megjelenése tekintetében bizonyos fokú bizonytalanság kétségen kívül megállapítható. Azóta a szudéta föld a német birodalom joghatósága alá került s ennek a történelmi fordulatnak következtében az Égerben előállított és szerkesztett szakközlöny, mint a szudétaföldi német közjegyzők egyesületének hivatalos lapja egyébként változatlan külső formában jelent meg. A lap élén a csehszlovákiai közjegyzők egyesületének volt elnöke Dr. Edwin Feierfall kommentálja a nagy változást s válaszolja az államjogi helyzet megváltozásának, a szudéta földnek a német birodalomba való bekebelezésének nemzeti szempontból való nagy fontosságát kiemelve azt a nagyjelentőségű történelmi érdemeket, amelyek e vonatkozásban is a német birodalom kemény kezű és különleges tehetségű újjáalkotóját Hitler Adolfot megilletik. Egyébként ez a szám folytatólag közli a 9. számban tehát még a csehszlovák impérium alatt Dr. Oswald tollából megkezdett illetékjogi cikket, amelynek folytatása tekintetében bizonyos — ime alaptalannak bizonyult — aggályaink voltak. Az ingatlan átruházási és okirati illetékeket ismerteti egy folytatólagos cikk, majd közli, hogy a birodalom közjegyzői rendtartásának szervezeti rendelkezései 1939. január 1-én a szudéta földön is életbelépnek. Nem közli, de valószínűnek tartjuk, hogy miként az osztrák Notariatszeitunggal történt, a szudéta

Notariatszeitung is rövidesen beleolvad a birodalmi hivatalos lapba a Deutsche Notariats-zeitschrift-be.

Az Ügyvéd. (X. évfolyam 12. szám.) Pap József dr. felsőházi tag Búcsú a Szent István évtől, Wenzel Árpád dr. Gloria in excelsis, Oppler Emil dr. Karácsony szent estéjén, Aradi Béla dr. A rehabilitációról, Náray Szabó László dr. A magyar ügyvédség helyzete a múlt évben címen írtak külön cikkeket ebbe a számba, amely egyébként ezúttal is sok más az ügyvédség gazdasági és jóléti érdekeit érintő közleményt hoz.

Magyar Törvénykezés. (1938. év 36. szám.) A 8220, 8330, 9000 és 9070/1938. M. E. számú, a Felvidék visszaesatolásával kapcsolatos rendelkezéseket tartalmazó rendeletek teljes szövegét, változatos anyagot a legújabb bírói gyakorlatból s a Forum és A szerkesztő póstája rovatok közleményét hozza ez a szám.

Illetékügyi Közlöny. (XIII. évfolyam 10. szám.) Megyesy Ágoston törvénytudós tanácselnök „Ígényper köztartozások behajtásánál“ címen, Domonkos József dr. ügyvéd pedig „Személyes mentességű fél illetékválalása“ címen írtak ebbe a számba külön cikkeket. Kiegészítő tartalmát adják ennek a számnak: Szemle, Illetékügyi Rendeletek és Szerkesztői üzenetek című rovatok közleményei s külön melléklet az Illetékügyi joggyakorlat.

Joggyakorlat.*

Magánjog

112. A 285. sz. jogegységi határozatban idézett jogelv szerint jogszabály, hogy ha a végrendeletnek alapját és indokát az örökhagyónak valamely feltevése képezi, a *végrendelet hatályát veszti, annak következtében, hogy a feltevés téves volt*, vagy annak ellenkezője állott be. Ezt a jogszabályt a bírói gyakorlat a közös és viszonyosság következtében egyébként vissza nem vonható végrendelettel szemben is alkalmazandónak találja, kiemelve, hogy az ekként öröklési szerződés hatályával bíró közös végrendelet, mint minden szerződés kétoldalú jogügylet és az általános jogszabály szerint a feltevésnek téves volta, vagy annak kö-

* Ebben a rovatban közölt jogesetek közül azokat, amelyek a Buda pesten székelő bíróságok állásfoglalásait tartalmazzák részben a közvetlenül rendelkezésünkre bocsátott határozatok, részben pedig a „Jogi Hirlap“, „Magyar Jogi Szemle“, „Magyar Törvénykezés“ című szaklapok a vidéken székelő bíróságok állásfoglalásait pedig a Szegeden megjelenő „Jog“ című szaklap közlései alapján dolgozzuk fel és adjuk közre, az illetékjogi határozatokat pedig túlnyomó részben az „Illetékügyi Közlöny“ című szaklap közlései nyomán.

abban az esetben veszi hatályát, ha a közös végrendelet alkotásakor mindkét végrendelező házastárs ugyanabból a feltételestől indult ki. (Szegedi T. 1188/14/1937.).

113. Az a bírói gyakorlat, amely szerint a háború okozta válságos viszonyok következtében előállott értékesítési lehetetlenség és akadályozottság okából a tulajdonközösségnek bírói árverés útján való megszüntetésére, az idő alkalmatlan, a m. kir. Kúriának e kérdésben legújabbán elfoglalt álláspontja (K. 4316/1937. számú ítélet) szerint már fenn nem tartható. Az országos közgazdasági viszonyok köztudomású javulása ugyanis az ingatlanok megfelelő árverési értékesítésére már lehetőséget nyújt, minélfogva *a mai időket a tulajdonközösségnek bírói árverésen leendő megszüntetésére alkalmatlannaknak többé tekinteni nem lehet.* (Veszprémi tsz. Pf. 2878/3/-938.).

114. *A járadék hozomány jogi elbírálása az általános magánjog szabályai szerint történik.* Az erre vonatkozólag fennálló szabályok szerint a hozomány tőke a házasság felbontásáig a férj kezelése alatt áll ugyan, azonban a még ki nem szolgáltatott járadékhozomány csak a házastársak tényleges együttélése idejében követelhető. (Kaposvári tsz. Pf. I. 5313/1937.).

115. Végrendelezés szövegének az a tartalma, hogy „felolvasás, megmagyarázás és helybenhagyás után aláírtam“ azt, hogy az aláírás a tanúk előtt történt, egyáltalában nem bizonyítja, de nem alkalmas ennek alátámasztására végrendeletnek záradéka sem, mert a végrendelet tétel alatt a végrendeletnek aláírása egyszersmind nem értendő. A végrendelezőnek az a kijelentése, hogy az okirat az ő végakarátát tartalmazza, nem foglalja magában egyszersmind annak elismerését is, hogy ő a végrendeletet a tanúk előtt írta alá. *A végrendeletnek tanúk előtt való megtörténtének igazolása a törvény által előírt olyan lényeges alaki kellék,* amely kisebb alaki hiba fogalma alá semmiesetre sem vonható s amelynek hiánya a végrendeletet érvénytelenné teszi. (Szegedi T. 1576/9/1937.).

116. *Általános értelmezési szabály, amely a végrendeletek magyarázatánál is alkalmazandó, hogy az értelmezésnek a használt szavakból és azoknak a közönséges értelméből kell kiindulnia.* Az örökgyó a végrendeletében az alperest arra kérte, hogy a gyermekeit támogassa. Minthogy az örökgyó ezt a magyarázatot a feleségéhez intézte és a vele való vonatkozásban szól a „gyermekeinkről“. Ezek alatt az élet közönséges nyelvhasználatára szerint másokat, mint az örökgyó és az alperes házasságából

született közös gyermekeket érteni nem lehet. — A szülők rendes körülmények között nem szokták gyermeküknek nevezni az unokájukat, az általános tapasztalat és életfelfogás szerint tehát a végrendeletben írt „gyermekeink“ kifejezésnek oly értelmet tulajdonítani, hogy abban az örökgyónak a végrendelezéskor életben volt három gyermeke utóbb születendő gyermekei is bentfoglaltatnak, nem lehet. — Az ilyen értelmű magyarázat indokolásaként tévesen hivatkozik a felbbezési bíróság arra, hogy a Hármaskönyv I. rész 17. címének 1. §-a szerint „gyermekeknek pedig mind a fiúkat, mind a lányokat, mind pedig a fiú- és leányunokákat mondjuk“ és hogy az Optkv. 42. §-a szerint is a „gyermekek nevezete alatt a leendő ágheli valamennyi rokonok foglaltatnak“, — mert — eltekintve attól, hogy az örökgyó lakóhelyén az Optkv. nem volt alkalmazásban, a Hármaskönyv idézett rendelkezése pedig csak a kir. adománylevelek záradékának a magyarázatával kapcsolatban mondja, hogy „gyermekek“ alatt kik értendők. — *A végrendelet szavait az élet közönséges nyelvhasználatára értelmében kell magyarázni és így pusztán a gyermekek szó jogi magyarázata alapján azt, hogy a „gyermekeink“ kifejezés alatt az örökgyó a születendő unokáit is értette, megállapítani nem lehet.* A végrendelet határozott és világos rendelkezést tartalmaz a tekintetben, hogy a támogatás köteleessége csak az örökgyó és az alperes házasságából született gyermekekkel szemben áll fenn és nem lehet a végrendeletből az örökgyónak arra az akaratára következtetni, hogy a vagyona haszonélvezetéből a gyermekei részére az alperes haszonélvezetének tartamára rendelt, de még le nem járt támogatást valamelyik gyermekének az elhalálása esetére ennek leszármazói részére kívánta volna biztosítani, a felperest tehát, aki az örökgyó utóbb elhalt leányának a gyereke, hallgatólagosan helyettesített hagyományosnak tekinteni nem lehet. A kifejtésekből következik, hogy a felperes az örökgyó végrendelete alapján az alperestől támogatást nem követelhet, a felbbezési bíróságnak a végrendeletre alapított kereseti követelés alapját megállapító ítélete tehát anyagi jogszabályt sért. (K. P. I. 2166/1938.).

117. Az ügyvéd a végrendelet tervezetének elkészítésénél teljesen az V. r. alperes utasításaira és közléseire volt utalva, így különösen abban a kérdésben, hogy az örökgyó milyen tartalmú végrendeletet akar tenni és abban kik részére milyen hagyományokat akar rendelni, a tudomását egyedül az V. r. alperes közléseiből merítette, azoktól tehát el sem térhetett és így lényege-

vetkeztében, hogy a feltevésnek az ellenkezője állott be, csak gében a végrendelet tervezetét az általa ebből a célból megbízott ügyvéd segítő közreműködésével az V. r. alperes készítette el. *Az 1876. évi XVI. t.-c. 10. §-ában foglalt rendelkezések alkalmazása szempontjából pedig az a perdöntő kérdés, hogy a végrendeletben kedvezményezettekkel az említett törvényszakaszban meghatározott családi kapcsolatban álló személynek milyen szerepe volt a végrendelet elkészítésénél, nem pedig az, hogy milyen jogviszonyban áll azokkal, akiknek a segítségét a végrendelet elkészítéséhez igénybe vette.* Alaptalan az a felülvizsgálati panasz is, hogy a 816. számú elvi határozatban foglaltak csak a végrendelet mások segítő közreműködésének igénybevételével elkészítő ügyvédnek magának, nem pedig a vele rokonságban álló személyeknek szánt juttatások tekintetében lehetne alkalmazni. Az elvi határozat ugyanis az 1876. évi XVI. t.-c. 10. §-át értelmezi, ez a törvényszakasz pedig a végrendelet írójának és a vele a törvény 9. §-ában említett rokonsági és sógorsági összeköttetésben lévőknek szánt előnyök tekintetében minden megkülönböztetés nélkül teljesen egyezően rendelkezik, abból tehát, hogy az írásbeli végrendeletet, bár másnak segítő közreműködésével elkészítő személy, az említett rendelkezés alkalmazása szempontjából a végrendelet írójával azonos tekintet alá esik, szükségszerűen következik, hogy az ilyen személlyel rokonsági és sógorsági összeköttetésben lévőknek szánt előnyökre is alkalmazni kell mindazt, amit a törvény a végrendelet írójával ugyanilyen összeköttetésben lévő személyeknek szánt előnyök tekintetében rendel. (K. P. I. 2278/1938.).

118. *Igaz ugyan, hogy az utóörökösödési jog általában elidegenítési és terhelési tilalmat foglal magában, de ha az utóörökös az ingatlan megterhelésére az előörökösöknek engedélyt ad, ez esetben azt előörökösnek az ingatlan megterhelésére vonatkozó rendelkezésének az utóörökösrel szemben is hatálya van.* A felfolyamodási bíróság álláspontjára való tekintettel tehát eldöntendő az a kérdés, hogy az esetre, ha az utóörökösök között még születendő gyermekek vannak, ez az utóbb felhívott jogszabály alkalmazható-e, jelesül pedig az, hogy a még születendő utóörökös gyermekek részére kirendelt gondnoknak gyámhatóságilag jóváhagyott nyilatkozata joghatállyal bír-e és ez alapján a jelzálogjog az utóörökösödési joggal terhelt ingatlan állagára bekebelezhető-e. — A Gyt. 30. §-ának a. pontja értelmében amennyiben az szük-

ségesnek mutatkozik, a még születendő gyermekek részére gondnok rendelő ki. Ezeknek érdekében és képviselőjében tehát minden vonatkozásban gondnok jár el és pedig amennyiben szükséges gyámhatósági jóváhagyással. Téves tehát a felfolyamodási bíróságnak az az álláspontja, amely szerint a gondnoknak jogköre csupán az utóöröklési jog biztosítására terjedne ki, mert ha ez így lenne, úgy az esetben a még születendő gyermekek utóöröklési jogával terhelt ingatlan egyáltalában forgalom nélküli dologgá válna, amely pedig bizonyos esetben nemcsak a forgalom biztonságával, hanem pl. természeti csapás esetén még az utóörökösöknek, tehát a még megszületendő gyermekek érdekeivel is ellenkeznék. Így tehát, amennyiben ennek egyéb anyagjogi feltételei fennforognak, *a még születendő utóörökösök részére kirendelt ügygondnok gyámhatósági jóváhagyással, — ami jelen esetben meg is történt, az ingatlan állagának megterheléséhez hozzájárulhat s erre vonatkozólag engedélyt adhat.* — Ámde a Gyt. 113. §-a értelmében a kiskorúak és a még születendő gyermekek nevében tett visszteher nélküli kötelezés, illetve joglemondás még gyámhatósági jóváhagyás esetén sem érvényes és így a telekkönyvi hatóság vizsgálhatja és vizsgálni köteles is a telekkönyvi rendtartás 69. §-ából folyóan azt, hogy az ingatlan állagának megterheléséhez való hozzájárulás a kiskorúak és a még születendő gyermekek részéről visszteher nélküli lemondást tartalmaz-e. — Ámde Budapest Székesfőváros Árvaszékének az iratoknál felfalálható 12243—1935/34. sz. véghatározatának indokolása szerint, — amelynek alapján az 1935. évi június hó 8.-án, illetőleg 1935. december hó 28.-án kelt zálogjog kiterjesztési nyilatkozatot jóváhagyta, az engedélyadás visszteherrel történt és így ezzel szemben a perenkívüli eljárásban nem állapítható meg az, hogy a zálogjog kiterjesztési engedélyadás visszteher nélkül történt, az ingatlan állagára való bekebelezés tehát a telekkönyvi rendtartás 69. §-a alapján sem tagadható meg. (K. Pk. V. 1630/1938.).

Illetékjog

46. A tartozás elismeréséről levélalakban kiállított okirat, mint önálló kötelmi szerződést, az illeték díjjegyzék 59. tétel 4. pontjában meghatározott feltételes illetékmentesség meg nem illeti, mert a tartozás elismerés nem kereskedelmi ügylet. (Közig. bir. 1990. sz. elvi jelentőségű határozat.).

47. A kartoték lapok célja és rendeltetése ugyan elsősorban a belső ügykezeléssel kapcsolatos, mégis az adós számlájának egyenlegét feltűntető kartoték lapok illeték kötelesek. (Közig. bir. P. 14633/1935.).

48. Ha a leltározást az örökhagyó hitelezője kérésére rendelik el, a leltári illetékért is ő felelős annál is inkább, mert az örökös időelőttiség címén a leltározást ellenezte. (Közig. Bir. P. 11370/1938.).

49. A biztosítéki jelzálogjog alapításába beleegyező nyilatkozat — a megkivánt egyéb feltételek fennforgása esetén is — csak akkor esik kedvezményes illeték alá, ha az jelzálogjog értékpapirban kifejezett követelés biztosítására szolgál, a váltóból származó biztosítást célzó biztosítéki jelzálogjog alapításába beleegyező nyilatkozat azonban százalékos illeték alá esik. (Közig. bir. 14471/1936.).

Szerkesztői üzenet:

H. B. E közlöny április havi számában „Vidéki telekkönyvi csendélet“ címen egy közlemény jelent meg, amelyben Dr. Czopf járásbírótól szignált tkvi végzésre vonatkozólag tettük meg észrevételeinket. Készséggel állapítjuk meg, hogy a most nevezett járásbíró a szóbanforgó tkvi végzést nem maga készítette s csak mint helyettes szignálta. Ekként tárgyaltalan a nevéhez fűzött észrevételünk is.

A kir. közjegyzőhelyettesek és jelöltek állásközvetítését a Magyarországi Kir. Közjegyzőhelyettesek Országos Egyesülete látja el. (Cím: Gyöngyössy Arisztid dr. kir. közjegyzőhelyettes, Budapest, VIII., József-körút 2.)

Kéziratokat vissza nem küldünk s azok megőrzését nem vállaljuk.